

Bulletin heemkundige vereniging *Old Sillevold*

KEMPEN, BILVINK

Jaargang 12

— Najaar 2009

TOBENBR

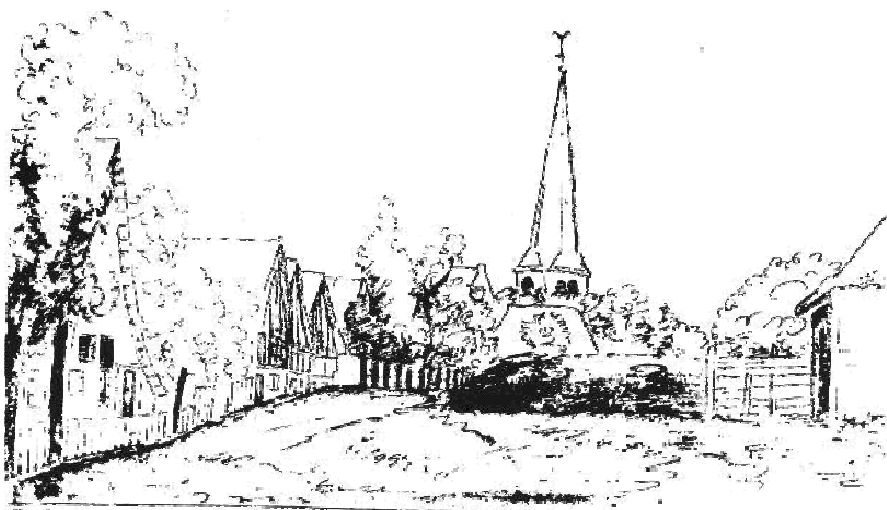
E.A.

RABELINK.

De nieuwe namen
behorende bij
Zorgcentrum
de Schuylenburgh

A. H. Jansen Bij de Dorpskerk veld veldt. Het groenoffsham Leden 1781

Heemkundige vereniging
Old Sillevold

Voorwoord.	4
Excursie Münster door Theo Koolenbrander	6
Rabelink, Kempen, Bievink en Tobenbroek door Bernard Dorrestijn	10
Heemkundige vereniging <i>Old Sillenvold</i> in de Koninklijke Bibliotheek	12
De bewoning van de Silvoldse Kerkenberg-Oost in de periode 1647-1840 door Frans Winkels (Tiel)	13
Activiteitenkalender	42

Voorwoord

Het jaar 2009 loopt ten einde. Een jaar waar binnen onze vereniging het een en ander is gerealiseerd.

Al moet aan de aankleding nog wel wat gebeuren zijn wij als bestuur erg trots en dankbaar dat het ons gelukt is het begraafplaats project, zoals die al jaren op ons verlanglijstje stond, dit jaar gerealiseerd te krijgen.

Allereerst zijn wij veel dank verschuldigd aan het Kerkbestuur van de Mauritiusparochie voor het beschikbaar stellen van de ruimte.

Ook zijn wij veel dank verschuldigd aan de Rabobank, de stichting “de Armenkorf” te Terborg en “het Gasthuis” te Silvolde, als ook de Gemeente Oude IJsselstreek voor hun financiële bijdragen.

Het door architect A.H. Themmen uit Terborg ontworpen plan kon in zijn geheel door de firma Th. Tangelder & Zn. uitgevoerd worden.

Waar wij ook zeer verheugd over zijn is dat een aantal leden de handen uit de mouwen heeft gestoken en ons heeft geholpen bij de definitieve plaatsing en aankleding, ook hiervoor onze dank.

Verder is onze wens in vervulling gegaan wat betreft een archiefruimte.

Samen met de “Oudheidkundige Vereniging Gemeente Gendringen” (O.V.G.G.) hebben wij in september een complete verdieping in de DRU fabriek betrokken waar wij het aan ons door Silvoldenaren toevertrouwde materiaal kunnen gaan archiveren en digitaliseren.

Een hele klus waar wij dan ook nog steeds vrijwilligers voor zoeken die ons daarbij willen helpen.

Ook zal ons “Bulletin” daar gedrukt en samengesteld worden.

Overigens is het niet onze bedoeling exposities of dergelijke in deze ruimte te organiseren. Dat zullen wij in Silvolde blijven doen!

Wel ligt het in de bedoeling u tijdens het zomerevenement kennis te laten maken met deze voor ons uitstekend geschikte werkplek.

Natuurlijk zal deze ruimte ook gebruikt worden door het monumentenplatform, het samenwerkingsverband tussen A.D.W., O.V.G.G. en Old Sillebold, over gemeentelijke monumenten-, monumentencommissie, etc.

Op 26 september hebben wij voor de eerste keer in het bestaan van onze vereniging, met succes, een excursie georganiseerd. De reis ging naar Münster het bisdom waarvan de Mauritiuskerk honderden jaren deel heeft uitmaakt en waarvan de stichter van onze Silvoldse kerk, Wennemarus de

Sillevolden, in 1193 Kannunik werd. Een verslag van deze excursie vindt u op pagina 6.

Verder heeft ons bestuurslid Bernard Dorrestijn onlangs, samen met anderen onder auspiciën van A.D.W. en het Staring-instituut het boek “Boerderij- en Veldnamen in Wisch” uitgegeven. Een indrukwekkend boek waar de samenstellers decennia lang aan gewerkt hebben. Als Old Sillevold bevelen wij deze publicatie bij u aan en mocht u nog niet in het bezit zijn dan kunt u dit boek bij de plaatselijke boekhandel verkrijgen.
(kosten € 18,00)

Na al deze positieve berichten willen wij ook uw aandacht vragen voor het volgende:

Old Sillevold bestaat nu 13 jaar en telt rond de 150 leden. Als bestuur zetten wij ons met veel enthousiasme in om activiteiten te organiseren, om Silvolds cultuurgoed te archiveren en voor het nageslacht te behouden. Echter als bestuur is en blijft het onze wens dat wij wat meer kunnen beschikken over “actieve” leden die ons mee willen helpen bij de realisatie van die doelstellingen.

Mocht u daar wat voor voelen laat het ons dan weten.

Verder danken wij alle schrijvers, en zonder anderen te kort te willen doen speciaal Frans Winkels, voor het steeds maar weer aanleveren van kopij voor ons “Bulletin”.

Wij wensen u en de uwen
een goed en gezond 2010

Het bestuur.

Bulletin is een uitgave van de
Heemkundige vereniging

Old Sillevold

en verschijnt tweemaal per jaar.

Jaargang 12 - najaar 2009

Redactieadres:

André Tangelder
Prins Willem Alexanderstr. 5
7064 GH Silvolde
tel. 0315-32 75 90
Email:
info@oldsillevold.nl

Internet:

<http://www.oldsillevold.nl>

**Samenstelling
en vormgeving:**

Eric Kunst

© 2009

Heemkundige vereniging
Old Sillevold

Overname van bijdragen is toegestaan na toestemming van de redactie met bronvermelding.

De inhoud van de opgenomen artikelen valt onder de verantwoordelijkheid van de auteurs.

ISSN 1569-1365

EXCURSIE MÜNSTER.

door Theo Koolenbrander

Op 26 september vertrokken we met een bijna volle bus naar Münster. Het weer was fantastisch en dus konden we op de heenweg al genieten van de mooie omgeving die de chauffeur ons liet zien omdat hij een toeristische route koos. Mooi op tijd stopte hij bij de Aasee en konden we in café „Zum Himmelreich” genieten van de Kaffee und Kuchen. We kregen ook nog de gelegenheid om buiten onze benen te strekken en de fraai aangelegde jachthaven en de mooie omgeving rond het meer te bekijken.

We werden daarna in het centrum (de Aegidiimarkt) afgezet en waren ruimschoots op tijd om de Figurenumgang van de astronomische Uhr in de Paulus Dom mee te maken.

Het „Tutemänchen” blies 12 keer op zijn hoorn en zijn vrouw antwoordde hem na elk signaal met een klap op de bel. Daarna begonnen de Heilige Drie Koningen aan hun omme-gang en speelde het klokkenspel een paar kerkelijke liederen die door de toegestroomde toeschouwers zachtjes werden mee geneuried. Gelukkig kregen we een oranje stenciltje waarin de werking van de zeer ingewikkelde klok in het Nederlands werd uitgelegd. In een knap stukje tech-

niek zijn door de astronomen ge-maakte berekeningen van de loop van de sterren in afstanden van de tandwielen vastgelegd. De klok heeft de Tweede Wereldoorlog overleefd omdat ze buiten de kerk werd opge-slagen en doordat de gewelven van de kerk bij de bombardementen niet instortten bleef de kast gelukkig be-waard.

Vervolgens moesten we ons een weg banen tussen de talloze marktkraam-pjes naar de Lambertikirche (in de kooien die aan de toren hangen, la-gen ooit de lijken van de verslagen wederdopers). Hier stonden Walter Gösling en Hildegard Avenwedde klaar om ons te gidsen door de Alt-stadt. We kwamen onder de indruk van de fraaie geveltjes (Prinzipal-markt) en ook van de manier waarop het moderne en de historie bij elkaar zijn gebracht. Bij de restauratie van veel oude gebouwen heeft men reke-ning gehouden met de omgeving en zo ontstaat het gevoel in een „oude” stad rond te lopen, terwijl deze door de oorlog toch grotendeels was ver-woest.

Het hoogtepunt van de rondleiding was het bezoek aan de Friedenssaal in het laatgotische Rathaus. Buiten werden we al welkom geheten door een fraai uitgedoste straatmuzikant,

maar binnen kwamen we op de eerste plaats onder de indruk van het prachtige houtsnijwerk en de reuze kroonluchter. Onze gids wist ons duidelijk te maken dat hier niet alleen in 1648 de 80- jarige oorlog werd beëindigd maar ook een einde was gekomen aan de 30- jarige oorlog door de Vrede van Westfalen.

De gidsen zorgden ervoor dat we op tijd arriveerden bij de Paulus Dom waar we werden opgevangen door een dame en een heer die zeer uitvoerig de geschiedenis en de pracht en de praal van de kerk belichtten. De mooie doopvont; het reuze beeld van Christophorus; de prachtige oude en moderne gebrandschilderde ramen; het monumentale orgel; ook hier weer een zeer grote kroonluchter; het reusachtige Triomfkruis; de prachtige bronzendeur van de sacramentskapel; de moderne kruisweg bestaande uit 15 staties van beeldhouwer Bert Gerresheim. De kunstenaar had er zelfs 20 eeuwse figuren als onder andere Moeder Theresa, Clemens August van Galen en Paus Johannes Paulus II in verwerkt.

Bij de graftombe van Clemens August van Galen (de kardinaal die in de 2^e Wereld Oorlog duidelijk aangaf dat hij het niet met Hitler eens was) liet een van onze deelnemers de naam Bommen Berend vallen (ook een van Galen die in de 80- jarige oorlog in onze streken nogal wat dood en verderf heeft gezaaid). Dit

kwam hem op een zeer afkeurende blik van de gids te staan. Deze liet zijn ongenoegen alleen maar merken met: „Mensch !!”.

Op het Domfriedhof in de binnentuin overviel ons een heerlijke rust dit in tegenstelling tot het „kabaal” dat door het grote aantal bezoekers binnen in de Dom werd gemaakt. Via de Kreuzgang en de Kloostergang kwamen we weer in het Paradijs terecht waar we afscheid namen van onze uitstekende gids en gauw een gelegenheid zochten om een plaspauze in te lassen. Terug naar onze bus waarin we opnieuw onderleiding van Walter Gösling begonnen aan een toer om „groot” Münster te bekijken. Al heel snel werd duidelijk waarom Münster ook wel Fahrrad Hauptstadt Deutschlands genoemd wordt. Dagelijks trekken 50.000 studenten door de stad om de talloze faculteits gebouwen te bezoeken. Onze gids had het steeds over „Vieetzen”, hij slaagde er als maar niet in om het woord fietsen goed uit te spreken.

Onze tocht ging langs de Überwasserkirche, zo wordt de Liebfrauenkirche genoemd omdat deze op de oever aan de overkant van de Aa staat; langs de Mühlenhof, het fraai gelegen openluchtmuseum aan de Aasee; langs het Residenzschloss, vroeger het barokpaleis van de prinsbisschoppen tegenwoordig het hoofgebouw van de universiteit en

door talloze mooie groene straten waarin we op heel veel plekken door Angela Merkel werden uitgenodigd om de volgende dag op haar te gaan stemmen. De chauffeur wist ons knap manoeuvrerend terug in de Altstadt te brengen en Walter nam afscheid zodat we aan onze terugreis konden beginnen. Na een korte tussenstop bij een klooster in Gerleve tussen Coesfeld en Billerbeck, de chauffeur moest opnieuw zijn stuurmanskunst tonen om de wel zeer nauwe parkeerplaats zonder brokken te verlaten, kwamen we rond 18.30 uur bij 't Molentje aan, waar velen zich het prima verzorgde buffetje goed lieten smaken.

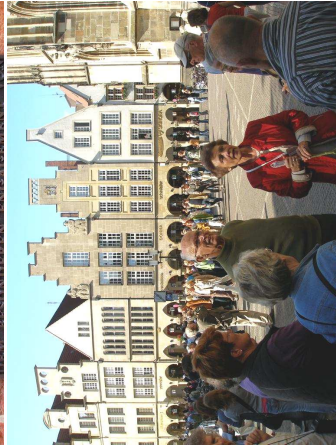
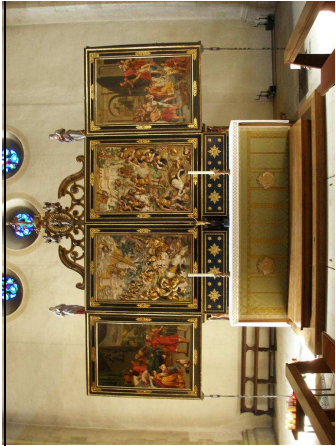
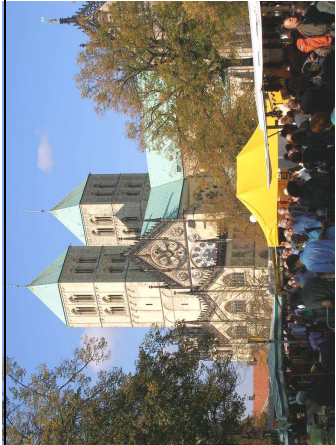
Een zeer geslaagde dag, natuurlijk ook vanwege het uitzonderlijk mooie weer, waar de deelnemers met veel plezier op terug kijken. Er kwam zelfs de opmerking:

„Dit moeten we vaker doen”.

Jammer dat Annie, Janny, Eric en Gerard niet mee konden.

Wat kiekjes van deze zeer geslaagde excursie

RABELINK, KEMPEN, BIEVINK EN TOBENBROEK

door Bernard Dorrestijn

Eind 2009 kwam de nieuwbouw van het Zorgcentrum De Schuylenburgh gereed en ruilden de bewoners de tijdelijke locatie te Ulft weer in voor de oude vertrouwde omgeving te Silvolde. Ter plekke is ook een wooneenheid van Wisch Wonion gerealiseerd, zodat een heel complex ontstaan is.

Het is dan ook zeer begrijpelijk dat de gedachte opkwam de verschillende gebouwen, of onderdelen daarvan, een eigen naam te geven. Er werd een prijsvraag onder de bewoners uitgeschreven en er kwamen heel wat suggesties binnen. De besturen besloten de inzending van mevrouw

R. Weening-Vrieselaar over te nemen door te kiezen voor de namen van enkele boerderijen die in de achttiende eeuw tot het goederenbezit van het Huis Schuilenburg behoorden, met name Rabelink, Kempen, Bievink en Tobenbroek. Het is een zeer logische keuze, aansluitend op de eveneens zeer logische keuze van de zestiger jaren toen men het nieuwe bejaardentehuis te Silvolde de naam De Schuylenburgh gaf. Het gebouw was immers gesitueerd op de plek waar de lange oprijlaan in zuidwestelijke richting naar de plaats van het verloren gegane Huis Schuilenburg voerde.

In 'Met het oog op Silvolde' is te lezen dat het Huis Schuilenburg in de achttiende eeuw een domeingoed van het gewest Gelre was en als zodanig beheerd werd door de Gelderse Rekenkamer. Ter plekke voerden de elkaar van vader op zoon opvolgende rentmeesters uit de familie Tengbergen het beheer. De Tengbergens waren ook de vaste bewoners van het kasteel, reden waarom de Silvoldenaren hen waarschijnlijk als echte kasteelheren gezien zullen hebben. Rentmeester A.I. Tengbergen was 'van oogstmaand 1742 tot slagtmaant 1744' met een Atlas van de tot zijn rentambt behorende goederen, d.w.z. met het intekenen en beschrijven van het kasteel en de bijbehorende boerderijen en landerijen onder Silvolde, Varsseveld en Gaanderen-Doetinchem. Te Silvolde betrof dit de boerderijen/huizen: Rabelink, Kempen, Bievink, Tobenbroek, Munsterman, Smits en Timmermansstede.

In het begin van de negentiende eeuw werden de domeingoederen in de uitverkoop gedaan en kwamen ze in handen van diverse families, o.a. van grootgrondbezitters en voormalige pachters. Het Huis Schuilenburg en To-

benbroek werden aangekocht door de familie Van Schuylenburgh, destijds te 's-Gravenhage woonachtig. De schrijfwijze van de naam van het kasteel en van de genoemde familie leidde, en leidt tot op de dag vandaag, tot de nodige verwarring, dit o.a. bij de naamgeving van het bejaardentehuis/zorginstelling De Schuylenburgh. Het zij zo. De familie Van Schuylenburgh werd destijds geen eigenaar van de andere Schuilenburgse goederen, wel van de oud-kloostergoederen Have en Gosselink in de Silvoldse Buurt.

De oud-Schuilenburgse boerderijen zijn nog allemaal te localiseren (behalve de Munsterman), maar hebben geen historische uitstraling meer.

- Rabelink, Rabelingstraat 12; is in 1957 nieuw opgebouwd.
- Kempen, Kapelweg 3, wordt nu (Grote) Pothof genoemd naar een vroegere bewoner; het voorhuis is in 1925 herbouwd.
- Bievink, Bievinkstraat 4, is een vroege afsplitsing van Kempen; het tegenwoordige voorhuis dateert uit 1925.
- Tobenbroek, Kerspas 2a; is in 1973 afgebrand en hetzelfde jaar weer opgebouwd. Heel oorspronkelijk heette de boerderij Ten Broek, maar nadien kwamen diverse namen in omloop: Tenbroek, Then Broek, Thenbroek, Thobenbroek, Tobenbroek, Töbenbroek, Teubenbroek. De Atlas van Tengbergen geeft de naam Tobenbroek, welke naam nu het Grand Cafe op het nieuwe Schuylenburghcomplex tootit.
- Munsterman; verdwenen hoeve op de plek van het Sportpark De Munsterman aan de tegenwoordige Munstermanstraat.
- Smits, Egginkstraat 4; op de kaart bij 'Met het oog op Silvolde' abusievelijk aan de Bievinkstraat gesitueerd.
- Timmermansstede, Rabelingstraat 4; thans Sluter genaamd, naar de familie Sluiter die er in de negentiende eeuw woonde.

Kempen

Tobenbroek

Bievink

Rabelink

Heemkundige vereniging Old Sillevold in de

L.S.

In het kader van het initiatief van de Koninklijke Bibliotheek om een selectie van Nederlandse websites te bewaren voor toekomstig onderzoek, willen wij ook uw website archiveren en voor de lange termijn bewaren. Het gaat om de volgende <http://www.oldsillevold.nl>

Websites bevatten vaak waardevolle informatie die niet tevens analogoog verschijnt en die ten gevolge van de grote 'omloopsnelheid' het risico loopt voorgoed verloren te gaan. Dat websites als 'digitaal erfgoed' het behouden waard zijn, is internationaal erkend in het Unesco Charter on the Preservation of the Digital Heritage uit 2003. Het signaleert dat digitaal erfgoed verloren dreigt te gaan en dat het bewaren daarvan voor gebruik door de huidige en toekomstige generatie onderzoekers zeer urgent is.

Als nationale bibliotheek is de Koninklijke Bibliotheek wettelijk verantwoordelijk voor het verzamelen, beschrijven en bewaren van in Nederland verschenen publicaties, al of niet elektronisch. De KB ziet het als haar taak om ook websites duurzaam te bewaren en raadpleegbaar te houden voor toekomstige generaties en ze te behoeden voor verlies door technologische veroudering en andere risico's.

Om die reden zal de KB de websites archiveren van Nederlandse overheden, wetenschappelijke- en cultureel erfgoed organisaties.

Uw website zal daartoe geharvest, duurzaam opgeslagen en beschikbaar gesteld worden aan een algemeen publiek via de website van de KB. Dit zal voor het eerst gebeuren vanaf 23 oktober 2009. Daarna zullen opeenvolgende versies met een regelmatige frequentie worden opgenomen.

Aan gebruikers zal in een disclaimer duidelijk kenbaar worden gemaakt dat commercieel gebruik van de gearchiveerde websites niet toegestaan is. Daarnaast zal duidelijk worden vermeld dat het een door de KB gearchiveerde versie betreft en zal er een verwijzing naar de originele website worden opgenomen.

Nadere informatie met betrekking tot het project is ook te vinden op: http://www.kb.nl/hrd/dd/dd_projecten/webarchivering/index.html

[oktober 2009]

De bewoning van de Silvoldse Kerkenberg - Oost in de periode 1647-1840

door Frans Winkels (Tiel)

0. Inleiding

Op donderdag 14 juli 1825 's middags omstreeks vijf uur - een enkele bron spreekt over 'zes uren' - ontstaat op de Berg (Kerkenberg-Oost) in het dorp Silvolde in de woning/kruidenierswinkel/herberg van *Everdina ten Holder*, de *weduwe van Theodorus (Dorus) te Leuke*, een hevige brand. Dat in een redelijk goede conditie verkerende huis heeft huisnummer 30 en is gelegen achter de R.K. kerk, ongeveer op de plaats waar zich thans het priesterkoor van de r.k. kerk bevindt. Het vuur slaat over op de nabijgelegen huizen - dat van de klompenmaker *Jan Frans Meijer* (huisno.25), dat van de winkelier/herbergier *Derk Jan Hengeveld* (huisno.3) en dat van de klompenmaker *Evert Helmus* dat naast de brandhaard is gelegen (huisno.31) - en verspreidt zich van daar in alle windrichtingen. De Silvoldse brandweer rukt uit. Vrij spoedig krijgt die hulp van de spuitgasten uit Ulft. Alle verwoede pogingen ten spijt lukt het echter niet om het vuur te bedwingen. Binnen een uur staat het halve dorp Silvolde in brand. Op basis van archivalia weten we welk gedeelte van het dorp toen is afgebrand:

- alle gebouwen (huizen, schuren, R.K. kerk) op de Kerkenberg-Oost (het gebied begrensd door de Prins Bernhardstraat, de Lichtenbergseweg, het kerkpad en de Ulftseweg);
- drie huizen (Bartholomeus, Ten Brinke en Pierik) en twee schuren (van Ten Brinke en Pierik) in het Land van de Kosterij (rechts van de Kerkenberg-Oost), en
- alle gebouwen met uitzondering van de N.H.Pastorie (E 405) en het schuin daartegenovergelegen huis van Wolters (E 557) in het Pastorijenland (het gebied tussen de Ulftseweg en de Wiel en het kerkenpad (vanaf groenteman Mulder) tot waar eertijds Foto Fischer was gevestigd.

In dit artikel vertellen we iets over de bewoning van de Kerkenberg-Oost in de periode 1647-1840. Daarbij gaan wij uit van de situatie (huisnummers) zoals die was kort voor de brand van 1825 en gaan wij terug (tot 1647) en vooruit (tot ongeveer 1840) in de tijd. Voor een goed begrip van deze stevige

kost is het handig om de kadastrale atlas en het bekende boek 'Met het oog op Silvolde' bij de hand te houden, echter voor diegenen die niet in het bezit zijn van de atlas en het boek hebben wij de meest relevante afbeeldingen toegevoegd. Tenslotte nog een opmerking: er is wel gesuggereerd dat de in 1825 afgebrante huizen bestonden uit lemen wanden en strooien daken. Dit is o.i. een misvatting. Zeker vanaf het midden van de 18^e eeuw zijn de (meeste) huizen voor het grootste gedeelte opgetrokken uit steen en gedekt met pannen, ja soms zelfs met leien. Tussen die pannen werden *strodokken* gelegd: dubbelgevouwen en vervolgens samengebonden ofwel ineengedraaide bosjes stro. In de Silvolde archieven komt het voor deze dokken benodigde stro voor onder de naam *dakstro*. En die term veroorzaakt het misverstand. Dat deze strodokken hebben bijgedragen aan de snelle verspreiding van het vuur in 1825 over de dichtbij-elkaar-staande huizen is evident.

2. De bewoningsgeschiedenis van de huizen op de Kerkenberg-Oost 1647-1840

Vanaf 1808 verschijnen er in de Silvolde archieven huisnummers. En die nummers blijven tot ongeveer 1829 ongewijzigd. Op 14 juli 1825 brandden *alle* huizen alsook de r.k. kerk op de Kerkenberg-Oost af. Die gebouwen zijn uitvoerig beschreven in het zogenaamde Silvolde Project. Daarbij zijn ook steeds de bronnen vermeld. Die laten wij daarom in dit artikel achterwege.

De afkortingen JZ en JD in het artikel staan voor jonge zoon en jonge dochter, d.w.z. dat de betreffende personen nog niet eerder gehuwd waren geweest. Tot ongeveer 1800 worden de geldbedragen uitgedrukt in guldenstuivers-penningen, nadien in gulden-centen.

Hier situatieschets van de huizen (huisnummers) kort voor de brand van 14 juli 1825

· *Huisnummer 9 (herbouw op dezelfde plaats: E 522).*

Dit huis dateert al van *voor 1647*. Dan woont er de *schultis* (gerechtsdeurwaarder en dorpsagent) *Geert Wickinck*. Vervolgens duurt het jaren voordat we in de archieven weer namen van bewoners aantreffen. In 1795 woont er de *kleermaker Steven Boelen*, gehuwd met *Reijndjen Momborg*. *Omstreeks 1802* neemt diens zoon, de *kleermaker Derk Boelen*, gehuwd met *Jenneken Vonk*, het huis over. In 1825 brandt het af. De schade wordt getaxeerd op f. 750,- -. Op dezelfde plaats wordt in 1825/1826 een nieuw huis gebouwd (E 522). Op 26 maart 1828 verkopen de *kleermaker Derk Jan Boelen* en *Jenneken Vonk* aan de Silvolde *linnenwever Johan Gerard Heijman*, geboren in Reken (Duitsland), voor f. 340,- - (betaling in termijnen van f. 40,- - en 5% rente) *'Huis numero negen in het Dorp Sillevold met den daarbij behorenden hofgrond, belendende eenerer zijds Hendrik Jan Pierik (E 523) en anderer zijds de gemeene Weg'*

(de huidige Prins Bernhardstraat). De verkopers mogen zonder betaling hun leven lang gebruik maken van de kamer met de bedstede, van de zolder boven de kamer en van de geitenstal. Bovendien houden zij de vrije uitweg over de deel. Op 20 oktober 1829 overlijdt op 40-jarige leeftijd *Johan Gerard Heijman*. Hij laat, behalve zijn echtgenote, de *textielverkoopster Antje van Muijen*, twee kinderen na – Derk (7 jaar) en Antje (1½ jaar) – over wie als toezienend voogd de koopman Lucas Pierik (E 476) wordt aangesteld. Op 30 juni 1830 worden de gemeenschappelijke bezittingen getaxeerd door de leerlooijer Antonie Noij. Als onderdelen van het huis (oud nummer 9) worden dan genoemd: het voorhuis, de keuken en de deel. Tot de boedel behoren o.a. een bureau (f. 18,- -), een vogelkooi, een kachel met pijpen (f. 5,- -) en een zakhorlogie (f. 10,- -). Als vee is alleen een geit (f. 4,- -) aanwezig. De roerende goederen hebben een waarde van f. 173,80. Op het huis rust nog een schuld van f. 260,- -. *Antje van Muijen* hertrouwt met de *schoenmaker Bernard Schmoor*. In 1836 verkopen die hun bezittingen en vertrekken naar Amersfoort in welke plaats zij beiden overlijden. Op deze plaats is thans geen bebouwing aanwezig. In ‘Met het oog op Silvolde’ staan recentere gegevens over dit huis op de bladzijden 90 (huis rechts), 120 (koopman Gans) en 219 (huis rechts op de foto). **Afb. 1, 2, 3.**

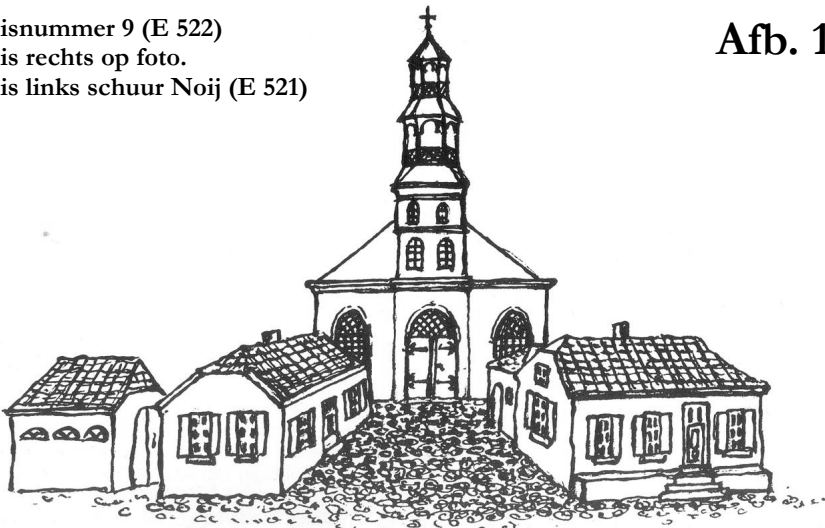
Samenvattend: schultis *Geert Wickinck* - - *kleermaker Steven Boelen* (x *Reijndjen Momberg*) - *Derk Boelen* (x *Jenneken Vonk*) - *linnenwever Johan Gerard Heijman* (x *textielverkoopster Antje van Muijen*) - *schoenmaker Bernard Schmoor* (x *textielverkoopster Antje van Muijen*). Nu: onbebouwd.

Huisnummer 9 (E 522)

Huis rechts op foto.

Huis links schuur Noij (E 521)

Afb. 1

Huisnummer 8 (herbouw op dezelfde plaats: E 523)

In de periode 1678-1718 woont in dit huis *Jan Schoemaker*. De volgende bewoner, *vanaf 1719*, is de *winkelier Engelbart Kolkman*. Vervolgens bewonen drie generaties *Venneman* dit pand: *Harmanus/Hendrik, Garret* en *Hendrik Venneman*. Die hebben een *kruidenierswinkel* en een *bakkerij*. De laatste Venneman, Hendrik, overlijdt in 1804 en diens weduwe, *Barbara Hoegen*, in 1822. Het echtpaar heeft geen kinderen. De talrijke erfgenamen van Barbara Hoegen laten in januari 1823 het huis veilen in de herberg 'het Witte Paard' van de bierbrouwer Bernardus Lubbers (E 474). In het veilingstuk worden de volgende onderdelen van dit huis genoemd: a. de keuken; b. de zolder boven de keuken; c. de voorkamer; d. de winkelkamer; e. de kelder; f. de bakkerij; g. het zijkamertje achter de bakkerij; h. het washuis; i. het zoldertje boven de winkelkamer; j. de deel (met daarboven balken), en k. de hilde boven de stal. Koper, voor f. 875,- -, is de *kolenbrander Hendrik Jan Pierik*, afkomstig uit E 476 en gehuwd met *Dorothea/Derske Hebink*. Voor dat dit echtpaar deze woning betreft, woont het in huis E 464 aan de huidige Markt. Dat huis, Dorothea's oudershuis, met als huisno.61, verkopen ze op 23 mei 1823 voor f. 250,- - aan de Silvoldse *wever Hendrik Grievink*. Ook *huisno.8* van de *berbergier, winkelier* en *handelaar in inlandse tabak Hendrik Jan Pierik* gaat in 1825 in vlammen op. Bovendien raakt hij een varken, winkelwaren, zaad en veel inlandse tabak kwijt. Zijn schade wordt geraamd op f. 2.500,- -. Op dezelfde plaats wordt in 1825/1826 een nieuw huis gezet, E 523. Dorothea Hebink overlijdt te Silvolde op 78-jarige leeftijd op 17 augustus 1857 en de 77-jarige spekslager Hendrik Jan Pierik op 21 november 1866. In 1914/1915 wordt op deze plek het *Patronaat* gebouwd, dat in 1967 wordt afgebroken om plaats te maken voor *de stratenmaker van Jaartsveld*. Meer gegevens over deze plaats worden vermeld in 'Met het oog op Silvolde' op de bladzijden 109 (Pierik), 113 (landbouwer/koopman/slager Pierik), 120 (spekslager Pierik), 123 (Pierik), 126 (patronaat), 184 (patronaat), 185 (patronaat) en 293 (patronaat/fontein).

Afb. 2, 4, 5, 6.

Samenvattend: *Jan Schoemaker - winkelier Engelbart Kolkman - winkeliers/bakkers Harmanus/Hendrik, Garret (x Marijke Overkamp) en Hendrik Venneman (x Barbara Hoegen) - berbergier / winkelier / handelaar in inlandse tabak/spekslager Hendrik Jan Pierik (x Dorothea Hebink). Nu: Stratenmaker van Jaartsveld.*

Huisnummer 7 (herbouw op dezelfde plaats: E 524)

De ons oudstbekende bewoner van dit huis is *Derck Mombergh*, die in 1716 trouwt met *Anneken Kraghten* uit Etten. Sindsdien wordt dit huis wel het 'Momberghuis' genoemd. De erfgenamen van Anna Mombarg-Kragten verkopen het in 1768 aan hun buurman *Garret Venneman* (zie huisno.8). Die verhuurt het ruim dertig jaar. Hendrik Venneman en Barbara Hoegen (huisno.8) verkopen het in 1799 voor f. 400,- - aan *Derck Overkamp* en *Johanna Wensink*. De verkopers verlenen een hypotheek van f. 400,- - hierop tegen 4%. Ook dit huis (huisnummer 7) brandt in 1825 af. De schade (huis en 1 varken) bedraagt f. 1.150,- -. In 1825/1826 wordt op dezelfde plaats een nieuw huis gebouwd, E 524. Op 13 januari 1831 komt dit huis, dat dan huisnummer 178 heeft, op naam van dochter *Johanna Overkamp* te staan, die op 28 januari 1831 te Wisch trouwt met de Silvoldse *boutskolenbrander Christiaan Hackvoort*. Op 27 april 1844 verkopen de tapper *Christiaan Hakfoort* en zijn echtgenote, *Johanna Overkamp*, aan de Terborgse *koopman Tony Hassels* voor f. 1.100,- - (f. 400,- - contant en f. 700,- - voor overname van 2 hypotheeken) al hun onroerend bezit, waaronder hun huis te Sillevalde, E 524. De verkoop vindt plaats op de volgende condities:

- de verkopers behouden gedurende vijf jaar het recht van wederinkoop;
- de verkopers behouden het levenslange vrije gebruik van het verkochte, en
- betalen daarvoor jaarlijks f. 55,- - aan de koper.

Het huis is *omstreeks 1934 afgebroken*; sinds 1938 staat op deze plaats 'de *Juliana/Bernhardboom*'.

Meer gegevens over deze plaats kan men vinden in 'Met het oog op Silvalde' op de bladzijden 109, 112 (Veldkamp), 113 (Veldkamp), 120 (Veldkamp), 123 (Veldkamp), 126 (rechts van patronaatsgebouw) en 293 (rechts van patronaatsgebouw). **Afb. 4, 8, 5, 2, 6.**

Samenvattend: *Derck Mombergh* (x *Anneken Kraghten*) - eigenaar *Garret Venneman* uit huis 8 verhuurt het - tapper *Derck Overkamp* (x *Johanna Wensink*) - *boutskolenbrander*/tapper *Christiaan Hackvoort* (x *Johanna Overkamp*) - eigenaar *koopman Tony Hassels* verhuurt het aan *Christiaan Hackvoort* (x *Johanna Overkamp*). Nu: 'de *Juliana/Bernhardboom*'.

Huisnummer 6 (herbouw op dezelfde plaats: E 525)

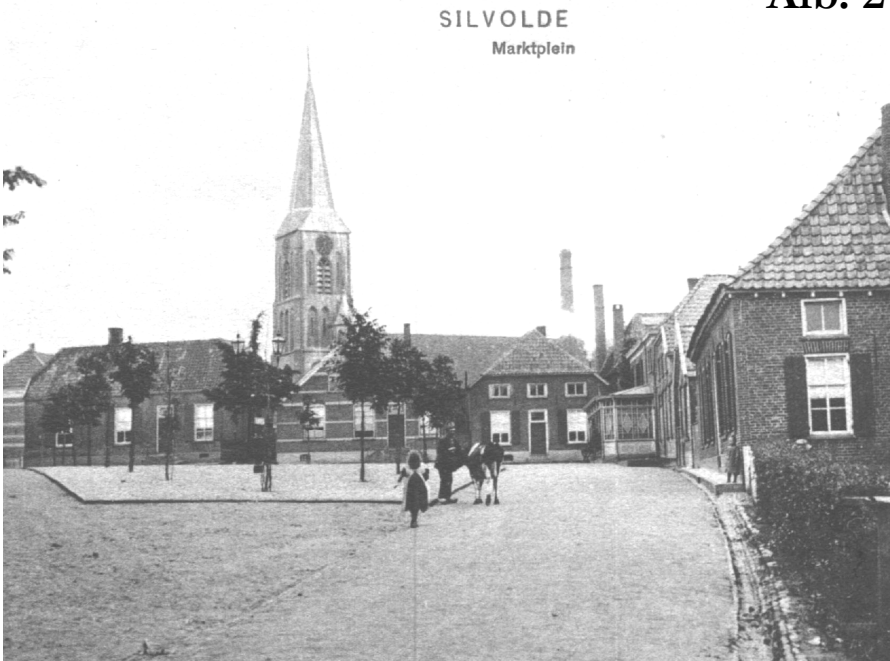
Dit huis dateert van voor 1678. In dat jaar is *Hendrick Verholt* de bewoner. In de periode (voor) 1697-1719 woont er de *smid Steven Heijdecamp*. In de periode 1719 tot 1801 is de *familie Graal* - ook wel *de Graal* genoemd - eigenaar van dit huis. Het begint in 1719 met de latere *schoonmeester, koster (custos), provisor en onderscholt Hendrik Jan Graal*, afkomstig uit Etten en gehuwd met *Megelt Noij*.

Hendrik Jan wordt opgevolgd door zijn zoon, de *schoolmeester Benjamin Graal*, die in 1768 trouwt met *Agnies Zeinhorst*. In 18e-eeuwse stukken wordt dit huis vaak aangeduid als ‘het Graalshuis’. Het echtpaar Graal-Zeinhorst krijgt één kind, *Henrietta Graal*, die gedoopt wordt op 8 oktober 1769 en jong overlijdt. Uit een stuk uit 1775 blijkt dat er zich in 1773 in dit huis een koe- en paardstal bevindt en dat het dak is gedekt met pannen. Waarschijnlijk was de weduwnaar Benjamin Graal al vanaf 1780 in de kost bij de bureu, de familie Troost (E 526; zie huisno.5 de kamer) en verhuurt hij zijn huis. In 1780 woont er *barbier Jan Zweckhorst/Zwekes*. En die woont er in 1797 nog. Ook is, in 1797, een gedeelte van dit huis tijdelijk in gebruik als *schoolhuis* i.v.m. herstelwerkzaamheden aan de Silvoldse school. Bij zijn overlijden op 19 februari 1800 (hij wordt begraven op 22 februari in de kerk van Silvolde) laat Benjamin Graal veel schulden na. In 1801 blijkt o.a. dat hij 20 jaar lang geen uitgang aan de Silvoldse Kerk heeft betaald, metselaar Herman Bartholomeus nog geld voor dakpannen van hem krijgt, er nog dakstro moet worden betaald i.v.m. de storm van 9 november 1801, rentmeester G.J. den Leeuw van Coolwijk nog een jaar pacht van het goed ‘ter Woerd’ f. 25 - 16 - 0 tegoed heeft en Gerret Jan Troost (zie huisno.5 de kamer) nog recht heeft op f. 449 - 11 - 0 kostgeld. Het gerecht legt daarom in 1801 beslag op zijn bezittingen en laat die veilen. De woning van Benjamin wordt voor f. 465,- verkocht aan de te Varsseveld wonende *Lammert Breuklen*. *Lammert Breukelaar* is gehuwd met *Robberdina Radstake*. Robberdina overlijdt in 1804 en laat behalve haar echtgenoot, een minderjarig kind na: *Grada Johanna Breukelaar*. Als voogden over haar worden aangesteld haar ooms Gerret Jan Radstake en Gerret Hofs. De boedel, getaxeerd door de bureu Derk Jan Hengeveld (E 527) en Derk Overkamp (E 524), heeft een waarde van f. 888 - 7 - 8. Daartoe behoren het door de weduwnaar bewoonde huis in ‘t Dorp Silvolde (f. 465,-) en ‘*het nielendrajers gereedschap met de draaybank*’ (f. 32,-). Lammert is dus *nielendraai-er* van beroep. De schulden bedragen f. 552 - 6 - 0. Het saldo bedraagt f. 336 - 1 - 8. Het minderjarige dochtertje heeft t.z.t. recht op f. 168 - 0 - 12. Bovendien ontvangt zij moeders kleding, goud, zilver en kleerkast. De magescheid wordt gesloten op 21 januari 1805 met als getuigen de bureu Derk Jan Hengeveld (E 527) en schoolmeester Jan Noij (E 526). *Lammert Breukelaar* hertrouwt met *Geesken Tannemaat*. Dit huwelijk duurt slechts enkele maanden. Lammert en ook diens dochtertje overlijden. Reeds op 20 mei 1805 worden de bezittingen en de schulden geïnventariseerd en getaxeerd. Uit die inventarisatie blijkt dat Geesken Tannemaat ten huwelijk heeft ingebracht een bedrag van f. 373 - 1 - 0. *Geesken Tannemaat* hertrouwt in 1805 met

Jan Hendrik Vrieselaar. Bij de grote brand van 1825 wordt ook het huis (*huisno.6*) van de *nielendraaier Jan Hendrik Vrieselaar* verwoest. Daarbij gaan ook de draaibank, het gereedschap en 2 varkens verloren. De schade wordt getaxeerd op f. 1.050,- -. In 1825/1826 wordt op dezelfde plaats een nieuw huis gezet, E 525. De stoelenmaker Jan Hendrik Vrieselaar wordt in dit huis opgevolgd door zijn zoon *Gerhardus Lambertus Vrieselaar* die in 1837 te Silvolde trouwt met de uit Netterden afkomstige *Johanna te Boekhorst*. In 'Met het oog op Silvolde' vinden we verdere gegevens over deze plaats op de bladzijden 120 (stoelenmaker Vrieselaar; later Wensink/Dales), 123 (Vrieselaar) en 293 (rechts van patronaatsgebouw). **Afb. 2.**

Samenvattend: Hendrick Verbolt - smid Steven Heijdecamp - schoolmeester, koster (custos), provisor en ondersholt Hendrik Jan Graal (x Megtelt Noij) - schoolmeester Benjamin Graal (x Agnies Zeinhorst) - door Benjamin Graal verhuurd; o.a. aan de barbier Jan Zweekhorst/Zwekes - nielendraaier Lammert Breukelaar (1^e x: Robberdina Radstake; 2^e x: Geesken Tannemaat) - nielendraaier/stoelenmaker Jan Hendrik Vrieselaar (x Geesken Tannemaat) - Gerhardus Lambertus Vrieselaar (x Johanna te Boekhorst). Nu: open ruimte.

Afb. 2

Van links naar rechts de panden van Pierik, Veldkamp en Vriezelaar.

Huisnummer 5 (herbouw op dezelfde plaats: E 526)

Dit huis, oorspronkelijk één huis, stond enigszins schuin (naar rechts) 'aan 't afbellung van den Berg' voor aan de gemene weg (nu: Ulftseweg). Vanuit de ramen aan de voorkant keek men 'bergopwaarts'. Al vanaf het begin, in 1677, was de *kamer* in het rechtergedeelte van het huis als een zelfstandige woning in gebruik. Daardoor was er van begin af aan sprake van twee woningen onder één dak. Het huis werd gebouwd in 1677 door de Silvoldse *schoolmeester, koster en provisor (armenmeester) Jan Noij*. Jan Noij betaalde voor zijn gedeelte van het huis jaarlijks aan huisstedengeld 10 stuivers en 'de inwoonder in de Caemer' 5 stuivers. In 1796 wordt het *één huis* dat bewoond wordt door één gezin.

Om ons verhaal helder te houden splitsen we dit in twee delen: het ene gaat over Jan Noij en zijn opvolgers tot 1796 in woning 1 en het tweede over de bewoners van de kamer.

De woning van Jan Noij en zijn opvolgers (1677-1796):

Jan Noij, weduwnaar van *Aeltien Reyers*, hertrouwt op 13 juli 1678 met *Enneken Wygers*, dochter van wijlen Willem Wygers uit Varsseveld. Hij schijnt niet onbemiddeld te zijn geweest: op 26 oktober 1699 leent hij aan zijn zwager Johann Colkmann (x Aeltjen Wichers) f. 600 - 7 - 0. Jan Noij overlijdt vóór 23 april 1706. Hij wordt als schoolmeester opgevolgd door zijn op 18 februari 1683 te Silvolde gedoopte zoon Benjamin Noij (E 482). Jans weduwe, *Enneken Wichers*, blijft in dit huis wonen. Zij staat tot 1719 in de Silvoldse Kerkmeestersrekeningen te boek als betaler van de 10 stuivers huisstedengeld.

In 1719 komt de woning te staan op naam van *Willem Jacob Noij*, gehuwd met *Aaltjen Lensinck*. In een stuk d.d. 17 november 1741 wordt dit huis als volgt omschreven: 'Huis en schuur in den Dorpe Silvolde naast die van den custos Graal ten Noorden en aan die van wijlen Osw: Weeninck sijn behuisingen (= de kamer) ten syden gelegen'. Vanaf 1742/1743 staat dit huis op naam van *Gradus Noij*. De winkelier Gradus Noij (wollen stoffen, maar ook spijkers e.d.) is gehuwd met *Aaltjen Hiddink*.

Na het overlijden van Aaltjen Hiddink gaat Gradus Noij op 2 april 1771 in ondertrouw met *Johanna Greven*, geboren te Varsseveld en wonende te Zutphen.

De kamer (1677-1796)

In 1678 betaalt de onbekende 'inwoonder in de Caemer' 5 stuivers huisstedengeld. Volgens een stuk uit 1697 is de inwoner van de kamer *Oswalt Weening/Weninck*. Die is, blijkens een stuk uit 1703, tegen een jaarlijks tractement van

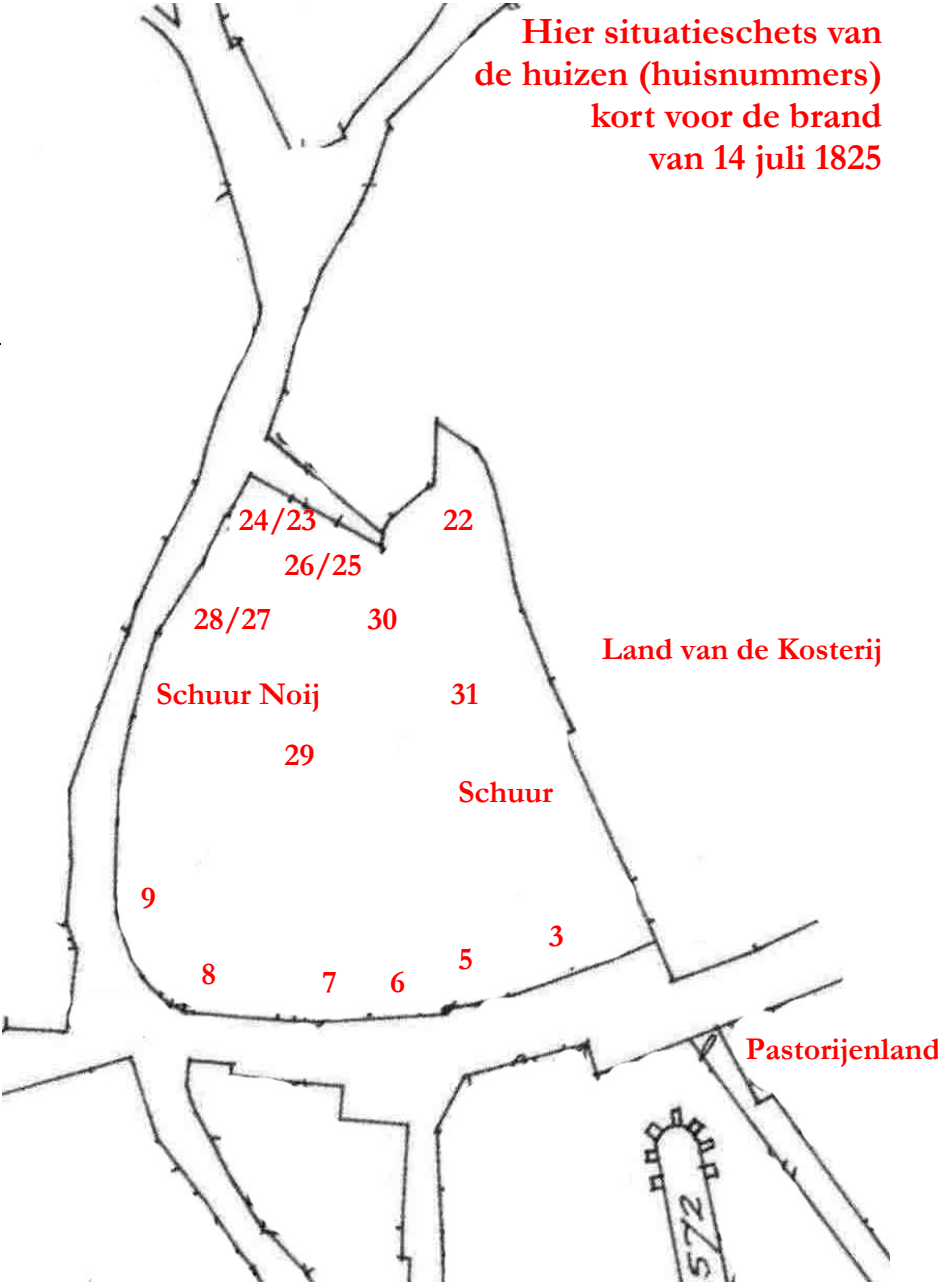
f. 30,- - holtrost van de Schuilenburg. In 1717 staat het huisstedengeld (5 stuivers) op naam van de *Erfgenamen Osw. Wenink*. In een stuk d.d. 17 november 1741 worden beide woningen (één huis) als volgt omschreven: *'Huis en schuur in den Dorpe Silvolde naast die van den custos Graal ten Noorden en aan die van wijlen Osw: Weeninck sijn behuisingen (= de kamer) ten suyden gelegen'*. Op 14 juli 1743 gaat *Anna Maria Noij*, dochter van Jacob Noij, in ondertrouw met *Wessel Kappers*, zoon van Derck Kappers uit Aalten. Dit echtpaar huurt de woning van de erfgenamen Osw: Weninck. In 1747 koopt *Wessel Kappes/Cappers* het voor f. 200,- - en 15 stuivers. *Omstreeks 1752* koopt *bakker Jan Hendrik Troost*, gehuwd met *Grada J.Egbers*, de kamer van Wessel Kappers voor waarschijnlijk f. 200,- - en 15 stuivers. In 1755 is Jan Hendrik Troost al overleden. Diens weduwe drijft de zaak vervolgens meer dan veertig jaar (bakkerijproducten, jenever, bier, kluun, enz.). Haar zoon, bakker (*Gerrit*) *Jan Troost*, gehuwd met *Barbara Poor*, is de volgende eigenaar van de kamer. Op 16 januari 1796 verkopen *bakker Gerret Jan Troost en Barbara Poor* aan de *schoolmeester Jan Noy* hun huis (de kamer) en schuur staande aan het huis van Gerardus Noij en dat van Jacobus Heyster (E 527) in het dorp Zilvolde voor f. 600,- -. Het transport vindt plaats op 1 juni 1796. Bakker Troost heeft huis E 570 gekocht en verhuist naar dit pand.

In het huis rechts nr. 9 (E 522) woont de koopman Salamon Gans.

Hier situatieschets van
de huizen (huisnummers)
kort voor de brand
van 14 juli 1825

Heemkundige vereniging *Old Stillvold*

**Kadastrale
E nummers
vanaf 1832**

Eén woning (vanaf 1796):

Op 16 januari 1796 verkopen de buren (de kamer) Gerret Jan Troost en Barbara Poor aan de schoolmeester Jan Noy hun huis en schuur staande aan het huis van Gerardus Noij en dat van Jacobus Heyster in het dorp Silvolde voor f. 600,- -. Bakker Troost heeft huis E 570 gekocht en verhuist naar dit pand. Op 13 september 1799 vindt een boedelscheiding plaats van *Johanna Greven*, weduwe van Gradus Noij, en haar beide stiefkinderen *Jan Noij* en *Aaltjen Noij* (x *Derk Jan Hengeveld*). Daarbij treden de beide bloedmommers, Wessel en Jan Luijmes, op namens de beide kinderen van wijlen Hendrik Luijmes (x Aaltjen Noij). Na aftrek van de schulden is de boedel f. 3.942 - 4 - 0 waard. Jan en Aaltjen hebben elk recht op f. 985 - 11 - 0. De helft van hetgeen Aaltjen zal ontvangen, is bestemd voor haar beide kinderen: Willemina en Aaltjen Luijmes. Na het overlijden van Johanna Greven komt o.a. het huis en de inboedel toe aan Jan Noij. Aaltjen zal dan o.a. f. 460 - 11 - 0 ontvangen van haar broer. Op 27 oktober 1799 zegent Ds. Huender in Silvolde het huwelijk in van de 37-jarige *Jan Noij*, zoon van wijlen Gradus Noij en wijlen Aaltjen Hiddink, en de 21-jarige *Carolina Graal*, dochter van wijlen Frans Graal en Hendrina Hesselink, geboren te Emmerik en laatst gewoond hebbend onder Gendringen. Frans Graal was een broer van schoolmeester Benjamin Graal. Op 29 oktober 1808 verkoopt de schoolmeester Jan Noij en diens echtgenote, Carolina Graal, voor f. 1.200,- - aan *bakker Hendrik Heijming*, gehuwd met *Johanna Christina Vink*, het huis en getimmer (*huisnummer 4*) in het dorp Silvolde tussen de huizen van Derk Jan Hengeveld (E 527) en dat van Jan Hendrik Vriezelaar (E 525). Het transport vindt plaats op 26 januari 1809. Jan Noij heeft op 23 juni 1808 E 462/huisno.59 gekocht en verhuist naar dit pand. Ook het huis van *bakker Hendrik Heijming* brandt in 1825 af. Daarbij verliest hij ook 3 varkens. De schade wordt getaxeerd op f. 2.400,- -. Op dezelfde plaats wordt in 1825/1826 een nieuw huis gezet (E 526). Hendrik Heijming wordt op deze plaats opgevolgd door zijn zoon *bakker Theodorus Wilhelmus Heijming* die, 34-jaar-oud, in 1852 trouwt met de 28-jarige *Wilhelmina Petronella Eckerfeld*, geboren te Rees (Duitsland) als dochter van Bernard Eckerfeld en Johanna Sanders. In 'Met het oog op Silvolde' vinden we verdere gegevens over deze plaats op de bladzijden 175 (schoorsteen bakkerij Heijming), 191 (schoorsteen bakkerij Heijming) en 192 (schoorsteen bakkerij Heijming). **Afb. 10, 11.**

Samenvattend:

Linkerdeelte tot 1796: schoolmeester, koster en provisor Jan Noij (1^e x: Aeltien Reyers; 2^e x: Enneken Wichers) - winkelier Willem Jacob Noij (x Aaltjen Lensinck) - winkelier Gradus Noij

(1^e x: Aaltjen Hiddink; 2^e x: Johanna Greven).

Rechtergedeelte (de kamer) tot 1796: *holdtrost* Oswalt Weening/Weninck - Wessel Kappers (x Anna Maria Noij) - bakker Jan Hendrik Troost (x Grada J.Egbers) - bakker (Gerrit) Jan Troost (x Barbara Poor).

Linker- en rechtergedeelte vanaf 1796: *schoolmeester* Jan Noij (x Carolina Graal) - bakker Hendrik Heijming (x Johanna Christina Vink) - bakker Theodorus Wilhelmus Heijming (x Wilhelmina Petronella Eckerfeld). Nu: *Snackbar Eetcafé 't Smikkeltje*.

Huisnummer 3 (herbouw op dezelfde plaats: E 527)

Op een kaart uit 1670 staat op deze plaats een huis getekend. In de periode 1678-1718 woont hier *Jan Heister*. Hij betaalt 8 stuivers huisstedengeld. In de Silvoldse Kerkmeestersrekeningen van 1719 tot 1753 treffen we in dit huis *Jacob Heister* aan. Die is gehuwd met *Reijnera ter Steege*. In de Kerkmeestersrekeningen van 1753 tot 1768 staat dit huis op naam van de *Weduwe Heyster* (*Reijnera ter Steege*). De werkelijke hoofdbewoner is, *sinds 1758*, haar zoon, de *kuiper en tuinman* (op de Schuilenburg) *Arnoldus Heijster*, die in 1758 trouwt met *Gerritje Borkgreve/Borggreven*, dochter van Berent Borkgreve (uit de Lichtenberg). Op 27 augustus 1759 overlijdt *Reijnera ter Steege*, weduwe van Jacob Heijster. Uit een stuk uit 1781 blijkt dat tussen het huis van de 50-jarige

Groete uit Silvolde.

Afb. 4

Links de panden van Salemink, Pierik en Veldkamp.

tuinman Arnoldus Heister (E 527) en ‘de Zwaan’ (E 530) een *weggetje* naar boven loopt *naar* het *schutsbot* op de grond van *Derk Weghorst* (zie huisno.22). Dat weggetje, niet meer dan een in de loop der tijd ontstaan voetpad, behoort aan de Kerk van Silvolde en vormt de *grens* tussen de Kerkenberg-Oost en het Land van de Kosterij. In de 19^e eeuw wordt dit weggetje wel ‘kerkpad’ genoemd. Op 7 april 1788 lenen Arnoldus Heyster en Gerritjen Borggreven f. 400,- -. Het dan door hen bewoonde huis en hun hof liggen dan *aan het kerkhof in het dorp Silvolde*. In 1787, begin 1788 heeft Arnoldus zich gevestigd in huis E 408. Het huis op de Kerkenberg-Oost blijft nog tot 20 oktober 1801 in hun bezit. Het zal zijn verhuurd. Gerritjen Borggreven, de weduwe van Arnoldus Heyster, verkoopt op 20 oktober 1801 aan *Derk Jan Hengeveld* en diens echtgenote, *Aaltjen Noij*, haar huis en de hof erachter. Over de ligging van het verkochte huis wordt gezegd: *tussen* het *huis* van *Jan Noij* (E 526) en dat van de kopers (Hengeveld/Noij). Dat laatste huis lag tussen dit huis (E 527) en E 530 maar is tussen 1805 en 1808 verdwenen (afgebroken/afgebrand?). Op 31 december 1805 vindt het *transport* plaats van het in 1801 verkochte huis. In een stuk uit 1808 wordt van *Derk Jan Hengeveld* (x *Aleida Noij*) gezegd: ‘*tappers Neering*’ en in een stuk uit 1812 wordt *Derk Jan Hengeveld* (x *Aleida Noij*) *herbergier* genoemd. Bij de grote brand van Silvolde brandt ook het huis (*huisno.3*) van de *herbergier/winkelier* *Derk Jan Hengeveld* af. Behalve zijn huis raakt hij ook nog een varken kwijt. De schade

Afb. 5

Links met luiken het huis van Pierik daarnaast Veldkamp.

wordt getaxeerd op f. 2.700,- -. Op dezelfde plaats wordt in 1825/1826 een nieuw huis gezet (E 527). De vrijgezel *Reinder Leijen* wordt door het proces-verbaal van definitieve toeschatting, gepasseerd ten overstaan van de Rechtbank van Eersten Aanleg te Zutphen d.d. 31 januari 1832 eigenaar van *Een Huis staande in het Dorp Sillevold, numero honderd drie en tachtig, met een annexe Stal, en een stukje Hofgrond ook in het Dorp Sillevold gelegen, mitsgaders een stuk Hofgrond aldaar, voorkomende op den Kadastralen Legger der Gemeente Wisch, in Sectie E, nummers vijfhonderd zeven en twintig en numero vierhonderd elf, zijnde het eerstgenoemde groot ongeveer vijftien Ellen en het laatstgemelde groot ongeveer vijf roeden zevenendertig ellen*. Op 16 januari 1834 verkoopt *Reinder Leijen* het onder 1832 genoemde voor f. 1.400,- - aan de *schoenmaker en winkelier Bernard Schmoor* uit E 522. Op 27 november 1834 trouwen te Wisch: de 27-jarige *ondervijzer Arnoldus Hoitink*, geboren te Winterswijk als zoon van *Garrit Hoitink* en *Johanna Geertruid Scheepers*, en de 29-jarige *Wilhelmina Fransina Noij*, geboren te Silvolde als dochter van *Jan Noij* en *Carolina Graal*. Zij gaan dit huis huren. Op 27 februari en 5 maart 1836 laten *Bernard Schmoor* en diens echtgenote, *Antje van Muijen*, veilen:

- het *huis* met annexe stalling en achterliggende tuin, E 527, belast met een jaarlijkse uitgang aan de Hervormde Kerk van Silvolde van f. 1,60,
- en de *hof* of tuin E 411.

Het kan worden aanvaard op 1 mei 1836. Over huurders wordt niet gesproken. De *blaamverwer Berend ter Beest* uit de buurschap Lintelo onder Aalten biedt op de tweede veilingdag f. 1.650,- - voor E 527 en *Jan Witten* heeft f. 115,- - over voor E 411. De biedingen worden niet aanvaard. De verkoop gaat niet door. Op 25 april 1837 overlijdt in de Gemeente Wisch de 73-jarige *Aaltjen Noij*, weduwe van *Derk Jan Hengeveld*. Op 13 en 20 september 1837 laten *Bernard Schmoor* en diens echtgenote, *Antje van Muijen*, veilen:

- het *huis* met annexe stalling en achterliggende tuin, E 527, belast met een jaarlijkse uitgang aan de Hervormde Kerk van Silvolde van f. 1,60
- en de *hof* of tuin E 411.

Het kan worden aanvaard op 1 mei 1840. Het is *thans verhuurd* voor f. 60,- - per jaar aan de Silvoldse *schoolmeester Arnoldus Hoitink*. Beide worden voor totaal f. 1.650,- - gekocht door *Petrus Johannes Braam* namens *Catharina van Duuren*, weduwe van *Gerrit Willem Smits*, rentenierse te Utrecht. *Catharina* is afkomstig uit Terborg. Vanaf 1855 was in dit pand de r.k. pastorie gevestigd. In 'Met het oog op Silvolde' vinden we verdere gegevens over deze plaats op de bladzijden 111 (huis rechts), 175 (r.k.pastorie), 191 (bovenste foto; daken rechtsonder), 192 (R.K. pastorie) en 195 (witte gebouw links). **Afb. 9, 10. 11.**

Samenvattend: Jan Heister - Jacob Heister (x Reijnera ter Steege) - kuiper/tuinman Arnoldus Heijster (x Gerritje Borggreven) - herbergier/winkelier Derk Jan Hengeveld (x Aaltjen Noij) - eigenaar Reinder Leijen verhuurt het - schoenmaker/winkelier Bernard Schmoor uit E 522 is eigenaar en verhuurt het aan schoolmeester Arnoldus Hoitink (x Wilhelmina Fransina Noij) - eigenaresse Catharina van Duuren, weduwe van Gerrit Willem Smits, verhuurt het aan schoolmeester Arnoldus Hoitink (x Wilhelmina Fransina Noij) - ... - R.K. pastorie. Nu: woonhuis.

Het tussen 1805 en 1808 verdwenen huis

In de periode 1678-1717 woont in dit huis, rechts van huisno.3, *Aelchen Overmaet*, die 12 stuivers huisstedengeld betaalt. Aelchen is een manspersoon. In 1717 wordt de *Weduwe van Steven Heydenkamp* (zie huisno.6) eigenaresse van dit huis Zij wordt in 1719 opgevolgd door *Frerik (Freeke) Mateman/Maatman*, gehuwd met *Aaltjen Bouwhuis*. Op 5 maart 1771 zet *Aaltjen Bouwhuis*, weduwe van *Fredrik Maatman*, het door haar bewoonde huis in het dorp Silvolde tussen het huis van *Johan Gras* (E 530) en dat van *Arnoldus Heijster* (zie huisno.3; E 527) over op haar *nicht Gertjen Bartels*. *Altien Bouwhuijs*, weduwe van *Frerick Maetmans*, overlijdt te Silvolde op 12 april 1771. *Gerritjen Bartels* trouwt met *Jan Gardenaar/Gördenaar*. Op 31 januari 1783 verkopen *Jan Gardenaar* en *Gerritjen Bartels* aan *winkelier Jan Hendrik te Leuke* en *Aaltjen ten Brink* voor f. 600,- - hun huis in Silvolde *naast* het huis van *Jannes Gras* (E 530) en dat van *Arnoldus Heijster* (E 527), staande op Silvolde kerkengrond. De uitgang bedraagt 1 gulden en 4 stuivers. Het transport vindt plaats op 31 juli 1783. Op 16 januari 1790 verkopen *Aaltjen Ten Brink*, de weduwe van *Jan Hendrik te Leuke*, en haar drie zonen *Jan*, *Arnoldus* en *Dorus* aan *Hendrik Luijmes* en diens echtgenote, *Altien Noij*, hun huis in het dorp Silvolde *tussen* het huis van *Johannes Gras* (E 530) en het huis van *Heyster* (E 527; zie huisno.3). Het transport vindt plaats op 6 januari 1791. *Aaltjen Noy*, dochter van *Gradus Noy* (E 526), gaat op 8 november 1789 te Silvolde in ondertrouw met *Henderick Luymes*, zoon van *Wolter Luymes* van onder Silvolde. In 1795 wonen in het huis van *Hendrik Luimes* 5 personen, waaronder 1 meerderjarige manspersoon. Die personen moeten zijn geweest: *Hendrik Luimes*, diens echtgenote, *Aaltjen Noij*, hun kinderen (*Willemina* en *Aaltjen Luimes*) en de kostgangster *Mevrouw Lamsweerde*. *Hendrik Luijmes* overlijdt. Hij laat behalve zijn echtgenote, *Aaltjen Noij*, twee minderjarige kinderen achter: *Willemina* en *Aaltjen*. Ooms van de kinderen worden als voogden aangesteld: *Wessel Luijmes* en *Jan Luijmes*. De boedel, op 3 oktober 1797 getaxeed door de burens *Arnoldus te Leuke* (E 559) en *Bernardus Lubbers* (E 474), heeft een waarde van f.1.304 - 12 - 0. Daartoe behoren een huis

(f. 450,- -) en *winkelwaren* (o.a. *olij, traan, stroop, azijn, grof en fijn aardewerk, stokvis, pijpen, scheurpapier, kaetoenen bindtouw, gepelde garst (= gort), koffijbonen, snuif, spaanse zeep, doosjes zwartsel, zwafelstokken, stijfjel, blauwsel, knopen, peper, nootmuskaat, schrijfpapier, gordijnen ringen, pijpdropjes, thee, nagelbollen, spelden en naalden, garen, lind, krenten en rozijnen, lakmoes, foelij, kruinagelen, snuifdozen, boomolij, losse suiker, bruine candij, witte suiker, tabak, zout, koffijmolen, nagels*). Die winkelwaren worden betrokken van m.n. J.Berkelaar en G.van Calker uit Deventer. De veestapel bestaat slechts uit één *verken* (f. 24,- -). Ook is er een loopwagen (0 - 8 - 0) en enig oud timmergereedschap aanwezig (4 - 10 - 0). *Hendrik Luimes* was *timmerman*. De schulden bedragen f. 286 - 16 - 0. Er is dus een netto van f. 1.017 - 16 - 0. Op 4 oktober 1797 wordt de magescheid gesloten met als getuigen Arnoldus te Leuken (E 559), (bierbrouwer) Bernardus Lubbers (E 474) en (schoolmeester) Jan Noij (E 526; zie huisno.5). Elk kind heeft t.z.t. recht op f. 254 - 9 - 0. Ook vaders linnen kleding, zijn zilverwerk en de opbrengst (f. 90 - 9 - 0) van de publieke verkoop van vaders wollen kleding is voor beide kinderen. Op 29 oktober 1797 zegent Ds. D.Huender het huwelijk in van *Aaltjen Noij* en *Derk Jan Hengeveld*, zoon van Jan Hengeveld, geboren onder Gendringen en wonende onder Silvold. *Gerritjen Borggreven*, de weduwe van Arnoldus Heyster, verkoopt op 20 oktober 1801 aan

SILVOLDE, — Panorama

Afb. 6

Het pand van Pierik is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor het Patronaatsgebouw.

Derk Jan Hengeveld en diens echtgenote, *Aaltjen Noij*, haar huis (E 527; zie huisno.3). Het transport vindt plaats op 31 december 1805. Over de ligging van het verkochte huis wordt gezegd: *tussen* het huis van *Jan Noij* (E 526; zie huisno.5) en dat van de kopers (Hengeveld/Noij: dit huis). Op 31 december 1805 vindt het transport plaats. Het echtpaar Hengeveld-Noij bezit nu twee huizen die naast elkaar liggen. Tussen 1805 en 1808 is dit huis, rechts van huisno.3, of afgebrand of afgebroken.

Samenvattend: *Aelchen Overmaet - Weduwe van Steven Heydenkamp - Frerik (Freek) Mateman/Maatman (x Aaltjen Boumbuis) - Jan Gurdenaar (x Gerritjen Bartels) - winkelier Jan Hendrik te Leuke (x Aaltjen ten Brinke) - timmerman Hendrik Luijmes (x winkelierster Altien Noij) - eigendom van Derk Jan Hengeveld x (Aaltjen Noij) - tussen 1805 en 1809 afgebrand/afgebroken? Nu: pastorietuin.*

· **De schuur(plaats) van Noij (in 1832: E 521)**

Op deze plaats heeft, zeker in de periode 1734-1805, altijd een *schuur* gestaan van leden van de familie *Noij*, die aan de andere kant van de weg (nu Pr.Bernhardstraat) woonden en daar een *leerlooiërij/schoenmakerij* hadden. Eerst *Ruben*, vervolgens *Wander* en tenslotte *Reind* en *Antonie*. In stukken betreffende de brand van Silvolde van 1825 wordt er niets over deze schuur medegedeeld. Wellicht dat die schuur toen al was verdwenen. Later, o.a. in 1832, staat er op deze plaats een huis (E 521) dat toebehoort aan *Antonie Noij*. Die woont er echter niet zelf; zelf woont hij links van 'de Paperclip' op wat nu een parkeerplaats is. In 'Met het oog op Silvolde' staat een afbeelding van dit huis (E 521) bij de kerk op bladzijde 90 (huis links). **Afb. 1.**

· **Huisnummer 29: de Rooms Catholieke kerk (herbouw op dezelfde plaats in 1837)**

Vanaf 1755 stond hier het *kerkhuis*. Het was ook inderdaad een huis. Het werd ook bewoond; o.a. in 1795 door een echtpaar (mogelijk de ouders van pastoor J.Offerman). De archivalia verstrekken slechts snippers informatie. Bijvoorbeeld dat er een *middenpad* in de kerk was en dat er *banken* (elk met vier zitplaatsen) in de kerk stonden. Dit kerkhuis, dat in 1825 huisnummer 29 heeft, brandt ook op 14 juli 1825 af. De schade wordt getaxeerd op f. 3.300,- -. De verzekering keert f. 1.500,- - uit. Op die plaats wordt in 1837 een nieuwe kerk gebouwd. Die krijgt in 1893 een *nieuwe toren*. De kerk wordt in 1930 *afgebroken* en in 1931 wordt de *nieuwe (huidige) kerk* in gebruik genomen. In 'Met het oog op Silvolde' en in 'Silvolde 1855-2005 150 jaar geschiedenis H.Mauritiusparochie' staat veel informatie over deze waterstaatskerk. **Afb. 11.**

Huisnummer 30 (elders in Silvolde nieuwbouw: E 503 herberg 'de Kroon')

Al in 1678 stond op deze plaats, aan het kerkpad, een schuur. Die was tussen 1678 en 1719 in gebruik bij Willem Romps en Bernt Biesenpoll. Vervolgens hebben de families Liefing en Te Leuke er gebruik van gemaakt. Omstreeks 1790 wordt dicht bij die schuur een huis gebouwd door *Aaltjen Ten Brink*, de weduwe van *winkelier Jan Hendrik te Leuke*. De weduwe wordt in dit huis opgevolgd door haar zoon, de *klompenmaker Theodorus (Dorus) te Leuke*. Bij zijn huis, achter de Romse Kerk op de Berg, staat een *klompenhuis*. Zijn vrouw, *Everdina ten Holder*, drijft een *kruidenierswinkel* en een *herberg/logement*. Dorus overlijdt op 3 december 1824. Op donderdag 14 juli 1825 's middags omstreeks vijf uur - een enkele bron spreekt over 'zes uren' - ontstaat op de berg in de woning/kruidenierswinkel/herberg (huisno.30) van *Everdina ten Holder*, de weduwe van Theodorus (Dorus) te Leuke, in het dorp Silvolde een hevige brand. Vlammen slaan over op de nabijgelegen huizen - dat van de klompenmaker Evert Helmus (huisno.31), dat van de winkelier/herbergier Derk Jan Hengeveld (huisno.3) en dat van de klompenmaker Jan Frans Meijer (huisno.25) - en verspreiden zich van daar in alle windrichtingen. Bij de brand raakt de weduwe haar huis, 3 varkens, 3 melkkoeien en winkelwaren kwijt. De schade wordt getaxeerd op f. 1.050,- -. Het huis wordt niet op dezelfde plaats herbouwd. De Weduwe te Leuke zet in 1826 elders in Silvolde

Het Patronaatsgebouw gebouwd in 1914 afgebroken in 1967.

een nieuw huis: E 503 (Herberg 'de Kroon').

Samenvattend: winkelier Jan Hendrik te Leuke (x Aaltjen Ten Brink) - klompenmaker Dorus te Leuke (x kruidenierster/herbergierster Everdina ten Holder). Nu: gedeelte r.k. kerk.

Huisnummer 31 (nieuwbouw elders in Silvolde: E 537)

Dit huis dateert van voor 1678. In de periode 1678-1719 wordt het bewoond door twee gezinnen: dat van *Evert Wechorst* en het gezin van *timmerman Bernt Gerritsen*. De Silvolde Kerkmeestersrekeningen vermelden als eigenaar in de periode 1719-1776 *Gosen Helmig(h)*, *Helmus*, *Helmes*. In de periode 1776-1805 wordt *Evert Helmes/Helmus* genoemd als eigenaar. Er is dan sprake van twee verschillende personen: *Evert 1*, gehuwd met *Arndjen Nagels*, woont er tot 1795 en de klompenmaker *Evert 2*, gehuwd met *Catharina Meulemans* uit Gendringen, vanaf die tijd. Bij de grote brand van Silvolde brandt ook dit huis van de klompenmaker *Evert Helmus* af. Behalve zijn huis raakt Evert ook daarbij 2 varkens, gereedschap en een houtvoorraad voor klompen kwijt. Het huis wordt niet op dezelfde plaats herbouwd. Evert zet elders in Silvolde een huis (E 537).

Samenvattend: *Evert Wechorst* en *timmerman Bernt Gerritsen* - *Gosen Helmig(h)*/*Helmus/Helmes* - *Evert Helmes* (x *Arndjen Nagels*) - klompenmaker *Evert Helmes* (x *Catharina Meulemans*). Nu: gedeelte van de r.k. kerk of het kerkenpad.

Huisnummer 22 (nieuwbouw elders in Silvolde: E 541)

Hier bevond zich een schutschot: een schuur waar loslopend vee werd opgevangen dat vervolgens tegen betaling door de eigenaren aldaar kon worden opgehaald. Bij dat schutschot stond al in 1734 een huis dat werd bewoond door de schutter *Hendrik Weghorst*. In 1750 woont er *Derk Wechers* die op 16 januari van dat jaar te Silvolde in ondertrouw gaat met *Hendrika Ticheloven*, JD van Henderik Ticheloven. *Hendrika Tiggelavond* laat bij haar overlijden, 6 oktober 1773, na: haar echtgenoot *Derk Weghorst/Weggers*, 2 mondig zonen (*Hendrik* en *Willem Weggers*) en drie onmondige kinderen (*Maria*, *Catriena* en *Jan Weggers*). Als voogd over de drie onmondige kinderen wordt hun oom, *Gerrit Belterman*, aangesteld. Op 26 januari 1774 worden de bezittingen getaxeerd door (kerkmeester) *Hendrik Willem Noij* (E 482) en *Hendrik Friesen* (E 462). Zij taxeren het huis (tegenover het huis van *Jan Bartholomeus*) op f. 100,- -. *Hendrik Willem Noij* en de volwassen zoon *Willem Weggers* taxeren de boedel, waaronder een guste koe, op f. 31,- -. De schulden bedragen f. 130 - 14 - 0. Het saldo bedraagt 6 stuivers. De oudste zonen (*Hendrik* en *Willem*) doen afstand. Elk onmondig kind zal bij vertrek uit huis een (kleer)kist ontvangen. Op 21 januari 1774 gaan te Silvolde in onder-

trouw: Derk Weghorst, weduwnaar van Hendrika Ticheloven, en *Leida Strikwold*, JD van Jan Strikwold. Derk Weghorst wordt opgevolgd door de jongste zoon uit zijn eerste huwelijk, *Jan Weghorst/Weggens*, gehuwd met *Johanna Jansen*. Bij de grote brand van Silvolde, 14 juli 1825, brandt dit huis (huisno.22) van *Jan Weghorst* af. De schade, 1 huis en 1 varken, wordt getaxeerd op f. 940,- -. Dit huis wordt niet op dezelfde plaats opgebouwd. *Jan Weggens* bouwt elders in Silvolde, op grond van de Silvolde kosterij, huis E 541.

Samenvattend: *Hendrik Weghorst - Derk Weghorst/Weggens* (1^e x *Hendrika Ticheloven*; 2e x: *Leida Strikwold*) - *Jan Weghorst/Weggens* (x *Johanna Jansen*). Nu: gedeelte van de openbare ruimte tussen de R.K. kerk en IJsselwolde.

Huisnummer 23 (nieuwbouw elders in Silvolde: E 423)

Dit huis, dat samen met huisno.24 een huis vormde, is omstreeks 1741 gebouwd als één woning. door *Christoffel Reusing*. In 1756 wordt i.v.m. het huwelijk van Christoffels dochter, Aleida, het huis gesplitst in twee woningen. Het heeft omstreeks 1809 de huisnummers 23 en 24. In dit gedeelte (huisno.23) woont in 1756 nog *Christoffel Reusing*. Vervolgens, al voor 1767, wonen er *Evert Buló* en *Catrina Beerntsen*. Evert hertrouwt in 1767 met *Anna Christina de Wild*. In 1767 verkopen zij aan *Jannes Eerbaar* en *Johanna Buló* hun huis op Kerkengrond in 't Dorp Silvolde, vast aan de woning van Arnd Arntzen (huisno.24) naast 't huis van *Jan Liefjing* (huisno.25). In huis no.23, dit huis dus, woont vanaf 1789 *Evert Hakvoord*, de zoon van Gerrit Hakvoord, die op 22 januari 1789 te Silvolde trouwt met *Jenneken Eerbaar*, dochter van Johan-

Afb. 8

De panden van Pierik en Veldkamp waren van prachtige stoepen voorzien.

nes Eerbaar. In 1791 trouwt (schoon)vader *Johannes Eerbaar* met de buurvrouw, *Aleida Ruesink*, weduwe van Arend Arensen. Hij verhuist naar de buuren (huisno.24). Op 5 mei 1796 overlijdt Jenneken Eerbaar, de echtgenote van Evert Hakvoort. In 1805 zijn Evert Hakvoort en diens echtgenote, Jenneken Eerbaar, beide overleden. De voogden van hun zoon, *Christiaan Hakvoort*, verkopen op 31 december 1805 het ouderlijk huis aan *Hendrik Bielefeld*. Die is gehuwd met *Christina Poots/Pool/Poort*. Het huis en de hofgrond liggen naast het huis van de Weduwe Eerbaar (huisno.24) en dat van Wolter Lief-ting (huisno.25). Bij de grote brand van Silvolde, 14 juli 1825, brandt dit huis (huisno.23) van de Weduwe van Jan Hendrik Bieleveld af. De schade (1 huis) wordt getaxeerd op f. 360,- -. Ook een *weefgetouw* van *Amman Bieleveld* gaat daarbij verloren. Het huis wordt niet op dezelfde plaats herbouwd. Een *nieuw huis* wordt gebouwd onderaan in de Marktstraat: E 423. Christina Poort, de weduwe van Hendrik Bieleveldt, overlijdt op 89-jarige leeftijd te Silvolde op 6 december 1839.

Samenvattend: Christoffel Reusing - Evert Bulo (1^e x: Catrina Beerntsen; 2^e x Christina de Wild) - Jannes Eerbaar (1^e x: Jenneken Nelissen; 2e x: Johanna Bulo; 3e x: Aleida Ruesink) - Evert Hakvoort (x Jenneken Eerbaar) - (wever) Hendrik Bielefeld/Bieleveld/Bieleveldt (x Christina Poots/Pool/Poort).

Huisnummer 24 (herbouw op dezelfde plaats: E 520)

Dit huis is de helft van een huis dat omstreeks 1741 is gebouwd als één woning door *Christoffel Reusing*. In 1756 wordt i.v.m. het huwelijk van Christoffels dochter Aleida het huis gesplitst in twee woningen. In dit gedeelte, dat omstreeks 1809 huisno.24 krijgt, woont *vanaf 1756 Aaltjen Rusing*, de dochter van Christoffel Reusing, die gehuwd is met *Arent Aarntsen/Arentzen*, geboren te Ulft als zoon van Henderik Arentzen. Op 3 november 1791 maakt *Alyda Ruesink*, de weduwe van *Arend Arensen* een magescheid. In het stuk is sprake van een *half huisje*. Op 4 december 1791 trouwt *Johannes Eerbaar*, weduwnaar van *Johanna Bulo*, met (zijn buurvrouw) *Aleida Ruesink*, de weduwe van Arend Arensen. In 1795 woont in huis 24 *Aaltjen Rusink*, de weduwe van *Johannes Eerbaar*. In 1796 trekt *Gerrit Willem Migchelbrink* bij zijn schoonmoeder in huis 24 in: op 10 juni 1796 zegent pastoor J.H. ten Beest te Ulft het huwelijk in van *Gerrit Willem Migchelbrink*, weduwnaar van Johanna Geertruid Straatman, geboren te Varsseleer en wonende te Ulft, en *Johanna Arendsen*, JD van wijlen Arend Arendsen, geboren en wonende te Silvolde. Op 14 oktober 1805 vindt de boedelscheiding plaats tussen *Aaltjen Rusink*, de weduwe van Johannes Eerbaar, en haar beide dochters, Willemina Simon-Arendsen en Johanna Arendsen. Het huis en de hof, die worden overgezet naar Johanna Arendsen,

liggen tussen het huis van Wolter Liefink (huisno.25) en aan dat van Hendrik Bilefeld (huisno.23). Op 2 december 1806 zegent pastoor B. Hogenreinder te Silvolde het huwelijk in van *Matthijs Concellius*, JM zoon van wijlen Peter Concellius en Anna Catharina Concellius, geboren te Ransbach in het Thiersche, laatst gewoond hebbend te Wheel in het Cleefsche, en *Johanna Arentsen*, weduwe van Garret Michelbrink, geboren en wonende te Silvolde. Op 25^e grasmaand (april) 1809 zegent pastoor B. Hogenreinder te Silvolde het huwelijk in van de 33-jarige *Johannes Hermanus Amman*, weduwnaar van Johanna Catharina Schaarholt, wonende te Elten, en de 30-jarige *Johanna Arentsen*, weduwe van Matthijs Concilius, geboren en wonende te Silvolde. Bij de grote brand van Silvolde, 14 juli 1825, wordt ook dit halve huis (huisno.24) verwoest. De schade (1 huis en 1 geit) wordt getaxeerd op f. 425,- -. Het huis wordt als één woning op dezelfde plaats herbouwd (E 520). Op 30 juni 1835 overlijdt de 64-jarige *Johanna Arentsen*, echtgenote van de dagloner Harmen Amman. Op 16 augustus 1838 maakt de Silvoldse wever *Harmen Amman*, weduwnaar van Johanna Arentsen, zijn *testament*. Hij benoemt tot zijn enige en unversele *erfgenamen Johannes Pluur*, gehuwd met zijn stiefdochter *Johanna Geertruida Miggelbrink* die bij hem inwonen. De *dagloner Bernardus van Pluur*, geboren in de Gemeente Gendringen als zoon van Bernardus van Pluur en Anna Metman, trouwde, 30-jaar-oud, in de Gemeente Wisch op 14 mei 1835 met de 32-jarige, te Ulft geboren Johanna Gertrudis Miggelbrink.

Afb. 9

Rechts de R.K. pastorie en de winkel van Heijming school in de schaduw van de bomen. Nr. 3 (E 527) en Nr. 5 (E 526)

Het *weefgetouw* en zijn toebehoren is voor *Joseph Miggelbrink*, het buiten het huwelijk (in 1826/1827) verwekte kind van *Johanna Geertruida Miggelbrink*. *Joseph*, die in 1853 trouwt met *Anna Maria Otters* uit *Doetinchem-Ambt*, wordt *klompenmaker*. Op 24 april 1852 des middags 1 uur overlijdt in huis 192 de 80-jarige *Harmen Amman*, geboren in de Hetter in Pruisen, woonachtig in Silvolde, weduwnaar van *Johanna Arendsen*. Aangevers: de 54-jarige leerlooier *Johannes Frijters* en de 38-jarige kuiper *Bernardus ten Have*.

Samenvattend: *Arent Aarntsen/Arentzen* (x *Aaltjen Rusing*) - de weduwe *Aaltjen Rusink* - *Johannes Eerbaar* (x *Aaltjen Rusink*) - de weduwe *Eerbaar* - *Gerrit Willem Migchelbrink* (x *Johanna Arentsen*)/*Aaltjen Rusink*, weduwe *Johannes Eerbaar* - *Matthijs Concillius* (x *Johanna Arentsen*) - wever *Johannes Hermanus Amman* (x *Johanna Arentsen*) - *Hermanus Amman* en *Bernardus/Johannes van Pluur* (x *Johanna Geertruida Miggelbrink*).

Huisnummer 25 (herbouw op dezelfde plaats: E 519)

Dit huis is tussen 1720 en 1733 gebouwd door *Stoffel Rusing* die het in 1751/1752 verkoopt aan *Jan Liefjting*. In 1758/1759 heeft er ook nog *Hendrik Meijs* (= *Bartbolomeus*) *Knoop*, gehuwd met *Willemiena Smits*, in gewoond. Hij timmerde er een washuis aan aan de kant van het schutschot (huisno.22), maar dat werd op gerechtelijk bevel afgebroken. *Knoop* vertrok omstreeks 1767 naar *Haakevoorts Schuurplaatse* gelegen op de plaats waar thans de woningen *Laan van Schuilenburg 21* en *23* staan. In 1793 wordt de overleden *Jan Liefjting* in dit huis opgevolgd door zijn zoon, de wever *Wolter Liefjting*, die in mei van dat jaar trouwt met *Theodora Hebink*. Op 27 december 1814 verkopen *Theodora Hebink*, de weduwe van *Wolter Liefjting*, haar schoonzoon de timmerman *Steven Berentzen* (x *Geesken Liefjting*) (E 428) en haar ongetrouwde dochter *Janna Liefjting* aan de *klompenmaker Jan Frans Meijer* uit *Voorst* voor f. 180,- - een huis en where met de daarachter gelegen hof, huisnummer 25, alsook het *bijenschoer* in de hof en een halve bank in de *Roomse Kerk* te *Zilvolde*. Het geheel ligt bij de *Roomse Kerk*. De verkoop geschiedt op o.a. de volgende condities:

- de weduwe houdt, met goedvinden van de medeverkopers, levenslang aan zich 'de kamer na de zijde van het huis van *Jan Migchelbrink* (huisno,26) met de zolder daarboven'. Ze kan dat zonder betaling zelf bewonen of verhuren. De jaarlijkse huurwaarde wordt getaxeerd op f. 3,- -.
- om die kamer bewoonbaar te maken, moet de koper
 - aan die kamer een behoorlijke uitgang met een goede deur maken;
 - een glasraampje met een venster aan de straat aanbrenge;
 - een glasraampje met venster in de zijmuur maken;
 - de vloer en de schoorsteen in een bruikbare staat brengen, en

aan het einde van de kamer een beddestee laten maken.

De jaarlijkse uitgang bedraagt 15 stuivers. Als borgen voor de koper treden op: de klompenmaker Evert Helmes (huisno. 31) en de dagloner Derk Overkamp (huisno. 7). Op 28 augustus 1814 trouwt in de Gemeente Gendringen: de 33-jarige klompenmaker *Joann Franz Meijer*, zoon van Christoph Meijer en Elisabeth Mheling, en de 35-jarige naaister *Joanna Catharina Kruse*, dochter van Harmen Kruse en Elisabeth Degelink. Bij dit huwelijk wordt 1 kind gewettigd. Bij de grote brand van Silvolde brandt dit huis (huisno.25) van de *klompenmaker Jan Frans Meijer* af. Meijer is zelf niet thuis en zijn vrouw en kleine kinderen kunnen weinig redden. Dat huis is het huis dat het dichtst ligt bij het huis (huisno.30) waar de brand ontstaat. Het is het tweede huis dat in brand gaat. De schade, 1 huis, wordt begroot op f. 950,- -. In de kamer van dit huis woont de *Weduwe Liefstink, Theodora Hebink*. Haar schade bedraagt f. 25,- -. Het huis wordt op dezelfde plaats herbouwd (E 519).

Samenvattend: (Chri)Stoffel Reusink (x ...) - Jan Liefstink (x ...) en Hendrik Meijs (= Bartholomeus) Knoop (x Willemiena Smits) - Wolter Liefsting (x Theodora Hebink) - de Weduwe Wolter Liefstink(Theodora Hebink) - Jan Frans Meijer (x Joanna Catharina Kruse)/ de Weduwe Liefstink (Theodora Hebink).

Rechts de R.K. pastorie en de Waterstaatskerk welke in 1930 werd afgebroken.

Huisnummer 26 (herbouw elders in Silvolde: E 422)

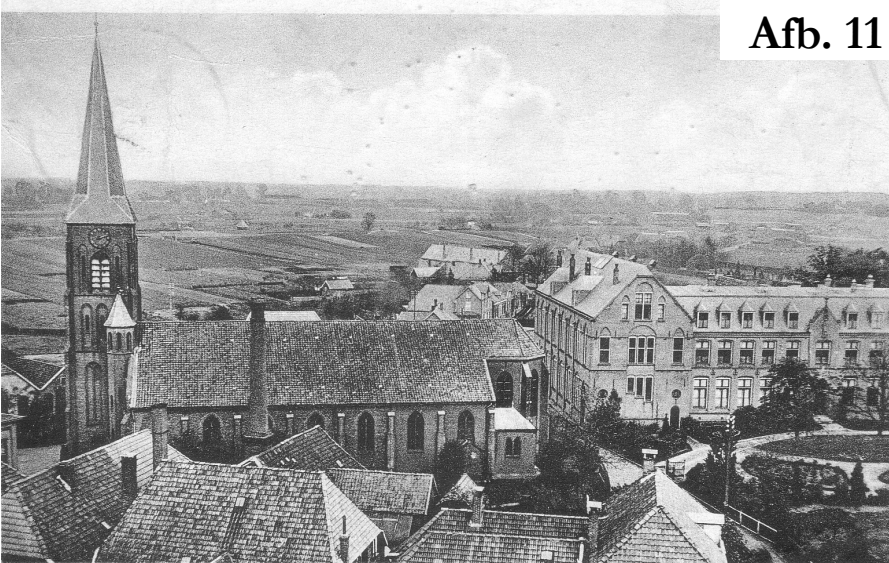
Dit huis is *kort voor 1740* gebouwd. Dan woont er *H.Wiltinck*. In 1741 komt er *Wolter Bulo* wonen, die gehuwd is met *Willemina Strikwold*. In 1767 trekken *Evert Bulo* en diens 2^e echtgenote, *Anna Christina de Wild*, bij de weduwe in. Zij komen van huisno.23 dat ze op 29 december 1767 verkopen aan Jannes Eerbaar en diens 2^e echtgenote, Johanna Bulo. De volgende bewoner is de *zadelmaker Wander Kimmel(d)er* die het op 17 november 1768 koopt van de weduwe van Wolter Bulo. Het huis staat *naast* 't huis van Jan Liefting (huisno.25; E 519) en *tegenover* dat van Derk Weghorst (huisno.22). In 1768 wordt het huis bewoond door: Willemina Strikwold, weduwe van Wolter Bulo, en Evert Bulo (x Anna Christina de Wild) en de vrijgezel en eigenaar van dit huis, de zadelmaker Wander Kimmel(d)er. Wander Kimmelder trouwt op 9 juli 1780 met *Wilhelmina Stevens* van onder Millingen. Vanaf 1781 staat dit huis op naam van *Jan Kemperman*. Die is afkomstig van de boerderij 'Withagt' en wordt daarom in de stukken ook wel *de Withagt* genoemd. Wander Kimmelder heeft inmiddels, op 5 mei 1783, het huis van *Wessel Wolters* (E 425) onderaan de Marktstraat gekocht. De *erfgenamen* van *Wolter Kemperman* verkopen op 12 december 1789 voor f. 250,- - aan *Jan Michelbrink Sr.* een huis in Silvolde *tussen* de huizen van Hendrik ten Have (huisnummers 27 en 28) en de weduwe van Jan Liefting (huisno.25; E 519). Het transport vindt plaats op 8 april 1801. Het geld gaat op last van de overleden oom naar de *Rooms Catholique Diaconie van Silvolde*. Jan Michelbrink Sr overlijdt in of kort voor 1792. Zijn schoonzoon, *Arriaan de Leest*, op 7 november 1784 gehuwd met *Henderijn Michelbrink* heeft het huis dan op zijn naam staan. De volgende bewoner is *Jan Michelbrink Jr.*, die op 9 september 1797 trouwt met zijn buurmeisje *Catharina Weghorst* (huisno.22). Bij de grote brand van Silvolde brandt ook dit huis (huisno.26) van *Jan Migchelbrink* af. Zijn schade (1 huis en 1 verken) wordt getaxeerd op f. 920,- -. Het huis wordt niet op dezelfde plaats herbouwd. Migchelbrink bouwt samen met de weduwe van Jan Hendrik Bieleveld onderaan de Marktstraat een huis, waarvan de ene helft (E 423) aan de Weduwe van Jan Hendrik Bieleveld en de andere helft (E 422) aan Jan Migchelbrink toebehoort.

Samenvattend: *H.Wiltinck* - *Wolter Bulo* (x *Willemina Strikwold*) - *Weduwe Wolter Bulo* + *Evert Bulo* (1^e x: *Catrina Beerntsen*; 2^e x: *Anna Christina de Wild*) + *Wander Kimmelder* (x *Willemina Stevens*) - *Jan Kemperman*/ *de Withagt* (x ...) - *Jan Migchelbrink Sr.* (x ...) - *Arriaan de Leest* (x *Henderijn Michelbrink*) - *Jan Migchelbrink Jr.* (x *Catharina Weghorst*).

Huisnummer 27 (herbouw elders in Silvolde: E 420)

Origineel zijn de 'huizen' met de huisnummers 27 en 28 één huis. Dat huis bestaat uit twee woningen, bewoond door twee gezinnen. Elk gezin is eigenaar van de helft van dit huis en betaalt de helft van het grondgeld (12 stuivers): 6 stuivers. Reeds in 1678 wordt dit huis genoemd. Het halve huis wordt dan bewoond door *Derck ten Have*. Die woont er ook nog in 1697. In 1761 woont er de *kuiper Hendrik ten Have* die in dat jaar trouwt met *Altien Smits*. In 1781 vertelt de dan 60-jarige *Hendrik Tenhave*: '*... dat zijn huys staat op den Berg bij de Roomsche Kerk Schuur, dat hij van de Grond waarop zijn huys staat jaarlijks betaalt ses stuivers aan de Sillevoldse Kerk, dat ook wel weet dat die Roomsche Kerk Schuur mede voor een gedeelte gezet is op de grond van zijn bosken agter zijn huis met permissie van de vorige Heren Drost en ...*'. Hendrik ten Have wordt in dit huis opgevolgd door de *kuiper Derck ten Have* die trouwt met *Hendrina Venderbosch*. Op 28 mei 1804 verkopen *Derck ten Have* en diens echtgenote, *Hendrina Venderbosch*, aan *Jan Hendrik Overcamp* en diens tweede echtgenote, *Johanna van Hall*, hun behuisinge, staande op den Berg in 't Dorp Sillevold naast het huis van de weduwe van *Evert Rutjes* en de Roomse kerk. Het huis is bezwaard met een uitgang aan de Silvoldse Gereformeerde Kerk ad. 6 stuivers per jaar op *Martini* (St. Maarten 11 november) en 5 stuivers en 4 penningen ordinaire verpondinge.

Afb. 11

De Waterstaatskerk.

De verkoopprijs bedraagt f. 675,- -. Op dezelfde dag verkopen *Jan Hendrik Overkamp* en *Johanna van Hall* voor hetzelfde bedrag aan *Derk ten Have* en *Hendrina Venderbosch* hun huis en hofgrond (E 554), staande en gelegen *tussen* de huizen van Derk Boelen (E 558) en dat van Hendrik Kemink (E 553) in het dorp Silvolde, bezwaard met f. 225,- - aan de Borgse Armenkorff. De koper neemt die schuld over. In feite is hier dus sprake van een *huizenruil*. Jan Hendrik Overkamp, die behalve dit halve huis ook 'de Tabaksplant' (E 472) in het dorp Silvolde bezit, heeft waarschijnlijk slechts kort of nooit in dit huis gewoond. Omstreeks 1805 verhuist hij naar Anholt. Volgens de Silvolde huisnummerlijst woont in 1809 op huisnummer 27 *Johannes Klein*. Op 20 december 1815 overlijdt te Silvolde op 55-jarige leeftijd de *sergeant Johannes Klein*, echtgenoot van Gerritjen Naafs. Bij de grote brand van Silvolde brandt ook het (halve) huis, huisno.27, van de *Weduwe Klein* af. Bovendien gaan daarbij verloren: 1 verken, het weefgetouw en al het gereedschap van haar zoon, een wever. De schade wordt geraamd op f. 650,- -. Het huis wordt niet op dezelfde plaats herbouwd. In 1825/1826 betreft de *Weduwe Klein* een huis onderaan de Marktstraat, E 420.

Samenvattend: Derck ten Have (x ...) - kniiper Henricus ten Have (x Altien Smits) - kniiper Derck ten Have (x Hendrina Venderbosch) - (Jan Hendrik Overkamp x Johanna van Hal) - Johannes Klein (x Gerritjen Naafs) - de Weduwe Klein (Gerritjen Naafs).

Huisnummer 28 (herbouw elders in Silvolde: E 544)

Origineel vormen de 'huizen' met de huisnummers 27 en 28 één huis. Dat bestaat uit twee woningen, bewoond door twee gezinnen. Elk gezin is eigenaar van de helft van dit huis en betaalt de helft van het grondgeld (12 stuivers): 6 stuivers. Reeds in 1678 wordt het huis met het latere huisnummer 28 genoemd. Het halve huis wordt dan bewoond door *Jan Derxen/Derksen*. Die blijft er wonen tot 1718/1719. In 1719 wordt *Hendrik Janssen* de hoofdbewoner van dit halve huis. Deze wordt in 1780 opgevolgd door *Evert Rutjes* die in dat jaar trouwt met Hendriks dochter, *Willemina Jansen*. Het echtpaar krijgt drie kinderen: Hendrina, Wendeltjen en Willem Rutjes. Na het overlijden van Willemina Janssen, wil *Evert Rutjes* een *tweede* huwelijk aangaan met *Berendina Heijmans*. Een magescheid i.v.m. de drie minderjarige kinderen is dan noodzakelijk. Die wordt gesloten op 20 juni 1792. Uit die boedelscheiding blijkt

- dat het huis staat *bij* 't Roomsche Kerkhuis;
- dat dit *halve huis* wordt getaxeerd op f. 225,- -;
- dat ¼ deel van dit halve huis toebehoort aan de *weduwe Janssen*, de moeder

- van de overleden Willemina, en $\frac{1}{4}$ deel aan een broer van de overledene;
- dat de helft van dit halve huis toebehoort aan wijlen *Willemina Janssen en Evert Rutjes*;
- dat de weduwnaar *Evert Rutjes* nu eigenaar wordt van $\frac{1}{4}$ deel van dit halve huis en zijn drie kinderen gezamenlijk eigenaar worden van $\frac{1}{4}$ deel van het halve huis;
- dat het gezin zeer arm is. Aan 'vee' bezit het slechts $\frac{1}{4}$ deel van een viers (waarde f. 20,- -) en van een verken (waarde f. 7,- -). In het huis zijn twee oude bedden aanwezig.

Op 6 juli 1792 gaat de weduwnaar *Evert Rutjes* in ondertrouw met *Berendina Huiman*, dochter van wijlen Berend Huiman onder Boekhold. Het echtpaar krijgt twee kinderen: Willemina en Elsken Rutjes.

Evert Rutjes overlijdt op 14 november 1802. *Berendina Heijmans* wil een tweede huwelijk aangaan met *Jan Hendrik Arperink*. Een magescheid i.v.m. de drie minderjarige kinderen is noodzakelijk. Die wordt opgericht op 18 januari 1805. Uit die afgoeding blijkt dat het halve huisje dat door de weduwe wordt bewoond, wordt getaxeerd op f. 125,- -. Op 12 februari 1805 trouwt *Jan Hendrik Arperink*, zoon van wijlen Berend Arperink en Gerritjen Rabelink, geboren en wonende onder Gendringen, in het Roomsche Kerkhuis van Silvolde met *Berendina Huijmans*. Op 25 februari 1805, nog geen twee weken na hun huwelijksfeest, overlijdt *Berendina Heijmans*. Jan Hendrik Arperink wil hertrouwen met *Gerritjen/Johanna Overkamp*, de te Anholt wonende 40-jarige dochter van Jan Hendrik Overkamp. Een magescheid is weer noodzakelijk. Die wordt gesloten op 20 juni 1805. Op 9 juli 1805 trouwt *Jan Hendrik Arperink* met *Gerritjen Overkamp*. Bij de grote brand van Silvolde brandt ook het (halve) huis, *huisno.28*, van *Jan Hendrik Arperink* af. Bovendien gaan daarbij 2 verkens en 1 geit verloren. De schade wordt geraamd op f. 700,- -. Het huis wordt niet op dezelfde plaats herbouwd. In 1825/1826 betreft de familie Arperink een nieuw half huisje aan de Ulftseweg, *E 544*, op grond van de Kosterij van Silvolde.

Samenvattend: *Jan Derksen* (x ...) - *Hendrik Janssen* (x ... *Derksen*) - *Evert Rutjes* (1e x: *Willemina Jansen*; 2e x: *Berendina Heijmans*) - *Jan Hendrik Arperink* (1e x: *Berendina Huijmans*/*Heijmans*; 2e x: *Gerritjen Overkamp*).

Activiteitenkalender

Old Sillevold

14 januari

Soosavond

Henry Steverink vertelt over 'de Slaege'
20.00 uur, Café 't Centrum.

22 februari

Jaarvergadering, aansluitend een video
over de Oude IJssel naar aanleiding van
het boek 'Stroomafwaarts, de Oude IJssel
en zijn omgeving' van Bart Nijman.
19.30 uur, zaal 'Herberg Jan'.

24 maart

Soosavond

Bernard Dorrestijn vertelt over het boer-
derij- en veldnamenonderzoek in Wisch.
20.00 uur, Café 't Centrum.

9 juni

Zomeractiviteit

In en om de DRU.

Heemkundige vereniging

Old Sillevold

Opgericht 18 februari 1997

Bestuurssamenstelling:

Voorzitter:

Eric Kunst, de Holtplaats 22,
7064 HZ Silvolde.
tel. 0315-32 70 63
Email:
eric.kunst@chello.nl

Secretaris:

André Tangelder
Prins Willem Alexanderstr. 5
7064 GH Silvolde
tel. 0315-32 75 90
Email:
info@oldsillevold.nl

Penningmeester:

Anja Arendsen
Ulftseweg 30
7064 BD Silvolde
tel. 0315-32 55 50
Email:
info@oldsillevold.nl

Bestuursleden:

Bernard Dorrestijn
Leo Helmink
Theo Koolenbrander
Annie Raben

Lidmaatschap:

Vanaf € 13,50 per jaar.

Bankrekening: 9798.45.432
C.V.B. bank Silvolde
t.n.v. penningmeester
Old Sillevold

www.oldsillevold.nl

**Rabobank
Graafschap Zuid**

**G. Wildenbeest
Werk op maat**

**Maurits Heebink
Tuinbeheer**

**Notariskantoor
Muijsers**

**Paul Klomberg
assurantiën**

Winkelhorst Ledermode

Rijnlandhaven Makelaardij

Hecosys Computers

Bouwbedrijf Lankveld

De heemkundige vereniging dankt de op deze pagina genoemde bedrijven en organisaties voor hun financiële ondersteuning.

Bulletin heemkundige vereniging *Old Sillevold*

Losse nummers € 3,50 per stuk

www.oldsillevold.nl

